

Posam. šte. Din 1.—, četrtkova in sobotna številka Din 1.50 :—

„TABOR“, izhaja vsak dan, razven nedelj in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne. Stane mesečno po pošti D 12.50, za inozemstvo D 20.50, dostavljen na dom Dia 14.—, na izkaznice Dia 12.50.

„NARODNI LIST“ (četrtkova šte. „Tabora“) se naroča kot tednik in stane mesečno 2 Din, četrtletno 6 Din, polletno 12 Din, celoletno 22.50 Din.

Naročnina se plačuje vnaprej.

Postnina plačana v gotovini.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din 1.—, četrtkova in sobotna številka Din 1.50 :—

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Narodnega lista“ je v Mariboru, Jurčičeva ulica 4, I. nadstropje. — Telefon interurban šte. 276. — — Količinski se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4, prilijče desno. — Telefon št. 24. — SHS poštno-tele. račun za „Tabor“ 11.767, za „Narodni list“ 12.553.

Na naročila brez denarja se ne ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: IV (II).

Maribor, četrtek 12. julija 1923.

Štev: 154 (28).

Avtonomija — ali dobra uprava?

Maribor, 11. julija.

Blesteče fraze klerikalne demagogije so meseca marca omamile naše volilstvo: avtonomija, znižanje davkov, slovenski vojniki bodo služili doma, uradniki in delavci, zlasti železničarji bodo kar siti — vse to se je imelo zgoditi za slučaj, da slovensko ljudstvo voli klerikalne kandidate. Ob mizo bodo udarili, so se postavljali Vesenjaki, Hohnjeci in drugi s Korošcem na čelu in v Beogradu bodo plesali, kakor bodo oni — klerikalci — hoteli.

Po volitvah so se zvezali z Radićem, so se začeli pogajati z radikalci in so omogočili samoradikalno nazadnjaško vladno. Storili so vse, kar so mogli, da so utrdili radikalce na vladi — in danes se radikalci trdneje ko kdaj in na vse strani se poznajo njihovi nazadnjaški nazori: namesto znižanja ali vsaj izenačenja davkov nam je dala ta s pomočjo dr. Korošca postavljena radikalna vlada novo takozvano linearno povišanje obstoječih davkov. Od tega zvišanja bodo prizadeti najbolj pokrajine, ki davke redno plačujejo, zlasti Slovenija. Gotovo je, da bodo naše ljudstvo ta nova bremena le težko nosilo in da bodo vzbujala med njim slabo kri, kar bo le voda na mlin raznim protidržavnim zapeljivcem ljudstva.

Nova radikalna, po milosti dr. Korošca postavljena vlada nam je dala tudi kuluk, tlako za popravno cest, kakor je bilo to v srednjem veku. Nič ne pomaga klerikalcem, da zdaj vpijejo in protestirajo. Saj je vsled njihove jalove politike prišlo do vlade, ki je skozinsko velesrbska in nazadnjaška.

O avtonomiji seveda ni najmanjšega govora, niti o vsem drugem, kar so klerikalci za časa volitev obljubljali.

Jasno je, da klerikalci vključ svoje mu vpitju in vključ temu, da imajo od 26 mandatov iz Slovenije oni jih 21, nimajo v Beogradu nobene moči in nobenega vpliva in da ni govora o tem, da bi mogli misliti na avtonomijo, kakor so jo oni ljudstvu slikali. Saj še povišanje davkov niso mogli preprečiti, kaj šele da bi dobili proti volji velike večine v narodni skupščini avtonomijo za Slovenijo, kjer bi oni sami po mili in dragi volji gospodarili.

Te dni sem potoval po Slovenskih goricah in imel priliko razgovarjati se z mnogimi odlični klerikalne stranke. Povpraševal sem jih, kaj si predstavljajo pod pojmom avtonomije. To — so dejali — da bomo Slovenci si za sebe uredili svojo upravo, ker je ona iz Beograda slaba. Torej vidite, kaj si ljudstvo želi: dobro, točno upravo. In to si želi ljudstvo po celi državi, tudi ljudstvo doli v Srbiji. A tam nikomur ne pade v glavo, da bi zahteval avtonomijo, kakor to glodačo bi zahtevali naši klerikalci. Saj smo od začetka po prevaru v Sloveniji pravzaprav imeli kos avtonomije. Naši prvi delni predsedniki so imeli skoro polno avtonomijo in vendar moramo reči, da uprava tudi takrat ni bila nič boljša, nego je danes.

Po našem trdnem in neomajnem prepričanju je prvo in glavno, da se uvede nemudoma samouprava naroda po oblastih in srezih. Ljudstvo si naj izvoli svoje zastopnike v oblastne in srezke skupščine, veliki župani in oblastni načelniki naj poslovali, in kmalu bo celotna naša uprava se pričela boljšati — in ljudstvo bo živelo na klerikalno avtonomijo ter

Notranji boji v radikalni stranki.

Poslanci iz Vojvodine groze z izstopom.

Beograd, 11. julija. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se največ razpravlja o kompletiranju in o rekonstrukciji vlade. Glasom govorice, ki so včeraj krožile v parlamentu, se bo izvršila rekonstrukcija vlade kakor sledi: minister agrarne reforme Nasta Petrović, državni podtajnik Milan Simonić, podtajnik dr. Voja Janjić; minister pravosodja Marko Trifković, podtajnik dr. Kojić; minister trgovine in industrije dr. Velizar Janković, podtajnik Velja Popović; minister poljedelstva dr. Peleš, podtajnik Stanković; prometni minister Stanić. Ostali ministri ostanejo na svojih dosedanjih mestih. Podtajnik poštne ministarstva postane Nedeljković, v notranjem ministertvu pa Vladimir Andrić. Rekonstrukcija vlade se namerava v kratkem izvesti. Politični krogi smatrajo te kombinacije za zelo

verjetne, zlasti ker je znano, kak bo se bje med radikalnimi poslanci za ministrska mesta. Z uvedbo državnih podtajnikov hoče Pašić zadovoljiti vse ministrovanja želje poslance svojega kluba. V radikalnem klubu je več straj, ki živahno zastopajo koristi svojih pokrajin. Med temi so vojvodinski radikalci najnezadovoljnejši s tako rekonstrukcijo vlade, ki nikakor ne odgovarja njihovim željam. Vojvodinski radikalci so imeli včeraj v hotelu »Petrograd« zborovanje, na katerem so sklenili, da na vsak način zahtevajo zase vsaj mesto ministra agrarne reforme in poljedelstva. Če se te njihovi zahtevi ne ugodijo, bodo izstopili iz radikalnega kluba. Ta skupina tudi ni zadovoljna z zakonom o pravoslavni cerkvi, ker bi cerkev na podlagi tega zakona izgubila skoraj vsa svoja posestva, ki so zlasti v Vojvodini zelo obsejna in bogata.

Velik govor bolgarskega min. predsednika.

Sofija, 11. jul. Min. predsednik Cankov je imel govor, v katerem je označil prejšnjo kmetsko vlado kot režim sile, preganjanja razumnosti, korupcije in ustavelomstva. Glede splošne politike vlade je poudaril potrebo, vzpostaviti socialni mir in za vedno onemogočiti reakcionarno politiko. Naša prva naloga bo, vzpostaviti pravice in svoboščine državljanov, ki jih je prejšnja vlada teptala z nogami. Bolgarija je došla iz vojne bedna in razbita in mora zgraditi svoje razvaline. Evropa pa naj ve, da ni pametnega Bolgara, ki bi hotel bolgarski narod strmoglaviti v novo vojno. Imamo le eno željo: mir. Zahtevamo

pa, da se ne žrtvujejo naši legitimni interesi. Kar zadeva odnose do sosedov, moram reči, da smo z vsemi v prijateljskih odnosih. Skrajni čas je, da naši sosedje razumejo, da se v interesu miru na Balkanu in blaginje balkanskih narodov Bolgarije ne more in ne sme izključiti od dohoda k morju. Sedajna vlada je takoj, ko je prišla na vlado, podala izjavo, da bo posodbe lojalno izvedla in dali smo za to že tudi dokaze. Nato je pojasnil min. predsednik finančni program vlade in izjavil, da finančna politika ne more biti politika enega razreda in da ne sme biti naperjena proti kapitalu.

Italija zahteva revizijo rapalske pogodbe.

Napetost med našo in italijansko delegacijo.

Beograd, 11. julija. Včerajšnji »Preporode« prinaša iz Rima sledeče poročilo: V včerajšnji skupni seji jugoslovanske in italijanske delegacije so italijanski zastopniki stavili predlog za revizijo rapalske pogodbe in spremembo sanmargeritske pogodbe. Naša delegacija je bila presenečena nad tem nepričakovanim nastopom. V imenu naših delegatov je dr. Rybač na podlagi danih instrukcij izjavil, da na kake spremembe pogodb ni misliti, ker je ureditev reškega vprašanja pogodbenopravno pred-

videna. Baroš in Delta pripadata po pogodbi nam. Od včeraj vlada napetost v odnosih med obema delegacijama. Dr. Rybač je takoj poročal svoji vladi. Prekinjenje pogajanj ni izključeno. Rimski listi ostro napadajo našo vlado in pišejo zelo bojevit. Vse laško časopisje piše za aneksijo Reke, ki bi se naj izvršila že tekom tega meseca.

Beograd, 11. julija. Dr. Rybač je, kakor se izve v političnih krogih, pozvan v Beograd.

Parlamentarna večerja na dvoru.

Beograd, 11. julija. (Izv.) Jutri zvečer se vrši na dvoru svečana večerja, na katere so povabljeni tudi nekateri poslanci, med drugimi gg. Savić, Savić, Gostinčar, Jovan Sirković, Sečer Kadić, Nedeljković, Popović, Kujundžić, Mitar Sirković, Pantelić in dr. Ilišević. To je četrti parlamentarni večer na dvoru.

Iz narodne skupščine.

Beograd, 10. julija. V današnji seji narodne skupščine je vojni minister odgovarjal na interpelacijo posl. Reiserja radi nevarnosti, katero tvorijo za Ljubljano vojaška skladišča, ki so v njeni neposredni bližini. Ker skladišča ne vsebujejo streliva, ki bi bilo za Ljubljano nevarno, in radi pomanjkanja kreditov ni misliti sedaj na nove zgradbe. Posl. Reiser je vztrajal pri svoji zahtevi, da se ta skladišča premeste z ljubljanskega polja.

Beograd, 11. julija. Včeraj je zakonodajni odbor razpravljal in sprejel

deveto in deseto poglavje uradniškega zakona. Odbil je predlog posl. Kojića, naj se uradnikom v vojni odsluženata leta šteje dvojno, ter predlog posl. Popovića, naj se duhovnikom prizna pokojnina po tem zakonu.

Umor egiptskega princea.

London, 10. julija. Egiptski princ Camel Fahni Bey je bil najden v hodniku hotela »Savoy«, v katerem stanuje s svojo ženo, težko ranjen, od strele. V bolnici je princ umrl.

BORZA.

Curih, 11. julija. (Izv.) Predborza. Pariz 34.20, Beograd 6.25. London 26.44, Berlin 0.0022, Praga 17.35, Milan 24.82, Newyork 577.—, Dunaj 0.00815, žig. krone 0.0082, Budimpešta 0.675, Varšava 0.04, Sofija 5.50.

Zagreb, 11. jul. Pariz 5.60—5.65, Švica 16.40—16.45, London 4.33—4.35, Berlin 0.375—0.374, Dunaj 0.133—0.134, Praga 2.8525—2.68%, Milan 4.09—4.13, Newyork 94—94.50. Budimpešta 1.109—1.12.

na klerikalne demagoške obljube in fraze.

Ven z dobro upravo, ven z oblastno in srezko samoupravo, razpišite volitve za oblastne in srezke skupščine — to bodi naš klic!

Obrtniški shod v Beltincih.

Neverjetno postopanje politične oblasti v Prekmurju.

Beltinci so oni kraj našega Prekmurja, kjer se je slovenska narodna zavednost od nekdaj najkrepkeje držala. Telesno zdrav in duševno razvit narod se je v tej okolici uspešno upiral vsem poskusom potnčevanja, katero je vsled silnega pritiska s strani bivše ogrske vlade v drugih krajih žal le prehitro napredovalo. Beltinška okolica je po svetovni vojni z odkritosrčno radostjo pozdravila osvoboditev in po raznih kratkodobnih prevratnih režimih sledenjo združitve s Slovenijo, s katero je vključ premnogim, žal še danes obstoječim prometnim oviram takoj navozala ozke stike.

Jedro narodno zavednega prebivalstva v tem kraju tvori obrtništvo, katero je v Beltincih samih kakor tudi v bližnjih vaseh precej gosto naseljeno. Kdor pozna zavednost in naprednost tega obrtništva, se ne bo čudil, da je baš v Beltincih bilo pred dvema letoma kot prva obrtniška organizacija ustanovljeno obrtno društvo za Prekmurje, katero se ob požrtvovalnem delu svojih ustanoviteljev, posebno g. Ivana Neubauerja in tajnika g. Vekoslava Kralja, krepko drži in marljivo deluje. To društvo si je ko ob postanku stavilo za glavno nalogo širiti stanovski tisk med člani ter ustanoviti v Beltincih bralno društvo in nadaljevalno šolo za vajence. Temu lepe mu in kulturnemu namenu je bilo posvečeno vse dosedanje društveno delovanje, katero mora odobravati vsak iskren državljani in podpirati vsaka oblast. In vendar so se naše oblasti, katere ovirajo tudi tako delo. Okrajno glavarstvo v Murski Soboti je za 3. junija prijavljeno društveno vrtno veselico, koje event. prebitek je glasom objave in glasom razposlanih lepakov bil določen za obrtno nadaljevalno šolo, — zadnji dan t. j. 2. junija potom žandarmerije prepovedalo in je to prepoved na pismeni protest društva potrdil tudi odsek za notranje zadeve pri pokrajinski upravi, ne da bi se društvo do danes bil naznanil vzrok zabrane.

Da je to postopanje oblasti povzročilo med obrtništvom veliko ogorčenje, posebno ker so se na ta način namesto dobrička za obrtno nadaljevalno šolo povzročili društvu veliki stroški, je čisto razumljivo. Temu ogorčenju je društvo dalo duška na obrtniškem zborovanju dne 1. julija, katerega so se poleg množičnega zavednega obrtništva iz beltinškega okoliša in Murske Sobotne udeležili tudi komisar Založnik imenom od delka ministarstva trgovine in industrije, dr. Pretnar imenom Trgovske in obrtniške zbornice, ter dr. Vesnik iz Murske Sobotne.

Poleg zelo poučnega referata g. dr. Pretnerja o davkih in nič manj zanimivega referata g. komisarja Založnika o pomenu in ustroju obrtnih nadaljevalnih šol ter važnosti obrtniških organizacij se je po govoru g. dr. Vesnika slišalo v debati več prav pikrih očitkov na račun one oblasti, katere bi bila sama v odlični meri poklicana, da se briga za šolsko izobrazbo obrtniškega naroda.

pa ne le sama ničešar ne stori v tem pogledu, marveč celo ovira pri tozadevnem delu požrtvovalne stanovske organizacije, katere to brigo vodijo namesto oblasti, in jemlje obrtništvu še ono trohico veselja do dela, ki si ga je v sedanjih težavnih razmerah še ohranilo.

Soglasno je bilo sprejetih več resolucij in so zborovalci tudi sklenili že enkrat zabranjeno veselico vsekakor prirediti meseca avgusta in ji je zagotovljena za

takrat baš radi ovir, ki jih dela okrajno glavarstvo, izredno mnogoštevilna udeležba. Zgoraj navedena neutemeljena prepoved pa pomeni za Prekmurje kulturni škandal, za kateri bodo društvo na vsak način zahtevalo še pojasnilo in zaščeno. To naj vesta gospoda Lipovšek in Bratina, katerima bi očitno namestu strogo stanovskega obrtnega društva bolje ugajala v Beltincih kakšna politična obrtna zveza.

Politično obzorje.

Iz življenja mlade Albanije.

Sotrudnik beograjskega »Preporoda« je te dni obiskal albanskega poslanca arhimandrita dr. Visara Čuvanija, ki se je slučajno nahajal privatnim potom v Beogradu ter stanoval v hotelu »Petrograd«. Iz podatkov, katere je podal dr. Čuvani »Preporodovemu« uredniku in katere je ta objavil v svojem listu objavljamo tudi mi nekatere važnejše točke, saj je Albanija naša sosedinja in je njeno interno življenje za nas velikega pomena.

Čas, ko je bila Albanija samo slepo orodje v rokah raznih velesil, prej Avstrije in Nemčije, pozneje pa Italije, je po izjavi dr. Čuvanija definitivno minul. Albanci so obračunali z vsemi, najbolj ostro po svojočasno s princem Wiedom in v zadnjem času s Italijani, katere so vrgli tudi iz Valone. Naravno je, da jo izkušajo Italijani tudi sedaj še trinitam intrigirati in izvati notranje nemire, katere bi potem izkoristili v svoje namene, toda to so le osamljeni poizkusi brez večjega pomena. Albanci imajo z Italijani že iz prejšnjih časov preslabe izkušnje, da bi jim verjeli. Proti Jugoslaviji so večinoma prijateljsko razpoloženi in žele, da bi se stiki med obema državama le še bolj poglobili. Albanci vejo, da se je ravno Jugoslavija na mirovni konferenci v Parizu najodločnejše zavzela za albansko samostojnost in so ji radi tega hvaležni. V prijateljskih odnosih pa žele ostati tudi z ostalimi državami.

V notranjosti se polagoma vrača mir; ljudstvo, ki je stoletja živelo v abnormnih razmerah se oprijemlje zopet resno dela in pričinja stremeti za napredkom. Tudi verska nasprotstva so se znatno ublažila. Albanska vlada priznava vsem trem veram, mohamedanski, pravoslavni in katoliški enakopravnost, enake dolžnosti in enake pravice. Albanija ima danes krog 1 milijon prebivalcev, od katerih je 500.000 mohamedanske, 300.000 pravoslavne in 200.000 katoliške vere. — Pravoslavna cerkev se je po zgledu srbske popolnoma osamosvojila in nacijona lizirala.

Albanski parlament je mlad, ima pa vendar dobre parlamentarce in govornike. Parlament šteje 77 poslancev, od katerih jih pripada 62 vladni skupini, kateri načeljuje predsednik albanske vlade Ahmed Zoga. Vladno skupino tvori 50

poslancev narodne stranke in 12 poslancev nezavisne napredne stranke; ostali pripadajo opoziciji. Sedanja skupščina je bila izvoljena aprila 1. 1921. in njen rok poteče dne 30. septembra tega leta. Nove volitve se bodo vršile letos v decembru. Ahmed Zoga, predsednik vlade je primeroma z drugimi poslanci še zelo mlad, je pa najboljši politik, organizator in govornik in živa radi tega splošne simpatije in zaupanje. Može je zelo energičen, zato nudi albanski parlament lepo sliko. Razpravlja se večinoma mirno, stvarno in disciplinarno in tudi opozicija se poslužuje vedno le poštenih metod in je opozicija v zdravem pomenu besede. Tudi opozicijsko časopisje, ki časih nastopa precej ostro, nikdar ne prekorači meje koristnosti. Sedanji parlament je jako mnogo storil, stvoril in odobril je celo dolgo vrsto važnih zakonov, naloga prihodnjega parlamenta pa bo, da te zakone tudi oživotvori in poskrbi za to, da se bodo pravilno izvajali.

Albanska vlada je storila že na prvi svoji seji velik demokratičen korak — odpravila je titule, plemstvo. Ko so se na prvi seji skupščine pričela čitati imena poslancev, so vsi, brez ozira na stranko zahtevali naj se plemiški naslovi črtajo. To se je tudi takoj zgodilo. Najprej so izgubili torej poslanci svoje plemiške naslove »paša«, »bega« itd., na to pa je bil sprejet formalno zakon, po katerem se v vsej Albaniji brišejo vsi plemiški naslovi. Nihče se temu ni protivil. Izvršeno je bilo brez revolucije. Albanci so bili po prej notorični revolucionarji, sedanji predsednik vlade pa zna s svojo spretno taktiko preprečiti vsak revolucionaren poizkus. Piegovoril je Albanije celo tako, da so pričeli oddajati orožje, ono orožje katero je bilo njihov največji ponos dolga stoletja od Škender-bega do Ahmeda Zogu. No, kljub tem lepim opisom Albanije s strani g. dr. Čuvanija se čisto ob naši meji čuje prasketanje pušk, kakor se je čulo dolga stoletja od Škender bega do Ahmeda Zogu.

Albanija je po svoji prirodi bogata zemlja, ima bogate vrelce petroleja, bogate premogovnike, razne rude, vodne sile itd. itd., vse to pa bi bilo komaj treba izkoristiti. V tem oziru je Albanija za ostala za vsemi ostalimi zemljami v

Evropi. V nečem pa se Albanija danes vendar še ugodno razlikuje od vseh ostalih držav na svetu: — ona sploh nima svoje valute, pa tudi niti pare dolga. — Srečna zemlja. Plačilno sredstvo v Albaniji je skoro izključno zlat in srebrn denar nekdanje Turčije in raznih drugih držav. Sedaj se polagoma pričenjajo za-nimati za Albanijo razni inozemski kapitalisti, italijanski, angleški, francoski itd. Dr. Čuvani je izrazil »Preporodovemu« poročevalcu misel, naj bi se tudi naši kapitalisti in naše družbe pričele zanimati za Albanijo. Albanska vlada bi raje videla, da bi prišel v Albanijo naš, kakor pa kak drugi kapital. Pred vsem pa bi bilo treba zgraditi prometna sredstva, ceste, železnice, pristanišča itd. Dokler ne bo prometnih sredstev bo vsaka eksploatacija rudnikov in drugih prirodnih zakladov skoro nemogoča.

Zanimivo je poročilo albanskega poslanca, da je v Albaniji odpravljeno nošenje fesov. Fesi se v Albaniji ne vidijo več; vsi nosijo albanske narodne kape, tako katoličani, pravoslavni kakor tudi mohamedanci. Sedanja vlada posveča veliko pažnjo tudi šolstvu. Otvorila je veliko številno osnovnih šol in to tudi za deklice, katerih poprej v Albaniji sploh nikdar ni bilo. Imajo tudi francosko gimnazijo, na kateri poučujejo sami francoski profesorji, absolventi te gimnazije pa bodo odšli vsi na visoke šole v Francijo. Na ta način se bo polagoma vzgojila prepotrebna inteligenca, ki bo potem skrbela za kulturno in prosvetno povzdigo tega doslej najbolj zanemarjenega naroda v Evropi. Skrbijo se tudi za višjo izobrazbo žensk in obstaja tudi žensko društvo »Renesanca« katero vodi zelo inteligentna in izobražena ga. Evanti, žena Letira Kote, bivšega župana v Korici. Tudi muslimanke se modernizirajo in v Tirani je že mnogo uglednih mohamedanskih Albanc zavrlo koprene in hodi sedaj tudi po mestu nezakrite. Prve so se pojavile nezakrite na ulici sorodnice v Parizu ubitega Esada paše. Napredek se torej opaža povsod, v vseh panogah albanskega življenja in obstaja najboljša upanje, da bo v doglednem času tudi Albanija prestala biti divjaška zemlja.

Turistika in sport.

: Odsek amaterfotografv SPD v Mariboru priredi letos svojo prvo razstavo slik. Da bo dostojna, vabi odbor vse svoje člane in druge amaterje, da se te razstave polnoštevilno in zanesljivo udeležijo. Prijavit se je treba vsaj do 25. julija, slike pa se morajo vpslati najkasneje do 11. avgusta Odseku, Krekova ul. 5-I, kjer se dajejo vsak četrtek od pol 19. do 19. ure tozadevna pojasnila. — Odbor.

Naročajte Jadransko Stražo!

zemeljskim stvarstvom in da je prav tako Bog Satirov in Favnov, kakor je Bog ljudi. Zato je sv. Jeronim videl v puščavi kentavre, ki so izpovedovali ime Kristusovo. Drugič, da je Bog dal poganom nekaj žarkov resnice, da bi se mogli odrešiti. Zato so Sibile, kakor na pr. kumska, misiraka in delfijska, govorile še v temi neverstva o jaslicah, bičanju, o žezlu iz trstike, o trnjevi kroni in o križu. Zato tudi Avgustin pušča eritrejsko Sibilo v svoje mesto Gospodov. Brat Mino je bil hvaležen Bogu, da mu je objasnil te skrivnosti. Velika radost ga je obdala pri misli, da se tudi Virgil nahaja med božjimi izvoljenci.

In vesel je napisal na koncu zadnjega lista:

»To je skrivno nasprotje brata Mina, berača v Kristusu. Videl sem zoro na rogatem čelu Satirjevem kakor znak milosti Gospodove, ki rešuje iz peklenskega ognja modrijane in pesnike starih časov.«

Kasno je že bilo, ko leže brat Mino na postelj, da se malo odpočije. Ko zadremlje, prileti skozi okno na traku mesečine stara ženska. V njej spozna najstrašnejšo čarovnico, ki jih je videl v kapeli sv. Mihela.

»Prijatelj,« mu pravi, »kaj si storil? Jaz in moje sestrice smo te opozorile, da ne izdaš naših skrivnosti. Zakaj, ako jih

Politične vesti.

* Eno razočaranje več. Te dni so bili objavljeni nekateri dokumenti iz zapuščine umorjenega bolgarskega ministrskega predsednika Stambolijskega. Najzanimivejši je njegov načrt o ureditvi odnosajev med Bolgarijo in Jugoslavijo in o bodočnosti Balkana sploh. Načrt ima naslov »Načrt ustave za Veliko Južnoslovensko carstvo« in vsebuje 4 glavne točke. Prva ugotavlja ekzistenco skupnosti med Srbijo in Bolgarijo. V drugi povdarja: Hrvati in Slovenci so izključeni iz bodoče skupne države Srbije in Bolgarov. Tretja določa monarhistično vladavino; car se izvoli iz ljudskim glasovanjem. 4. Cilj nove države bi bil v glavnem ta, da se zadovoljivo reši makedonsko vprašanje. Nova država bi imela popolnoma balkanski značaj. — Objava tega načrta je vzbudila v Zagrebu neprijetno presenečenje. Hrvatski separatisti so mnogo dali na Stambolijskega, katerega so smatrali za navdušenega federalista. Stambolijski se je ponovno izrazil o Radiću, da je v Sofiji zelo priljubljen. Na tihem pa je Stambolijski izključeval Hrvate in Slovence od one baje idealne federativne skupnosti Južnih Slovencev, ki toliko navdušuje slovenske avtonomiste. Radić je za to razočaranje bogatejši. Bo zopet imel vzroka, da se huduje čez Balkan in pretaka krokodilske solze za rajsko bice Avstro-Ogrsko in njenim dobrim sarjem.

* Podzemne sile na Hrvatskem. Dandavdno je Radić navidezno mirno sprejel prepoved njegovih shodov s strani beograjske osrednje vlade in napoved boja s strani onih radikalov, ki so še nedavno pritiskali na kljuko njegove vile, se na Hrvatskem mrzlično vrše razne tajne priprave za boj proti Beogradu. Na delu so podzemne sile, katerim posveča naša našnja cincava radikalna vlada premalo pažnje. Hrvatski separatisti Sokol zbira s pomočjo in v zvezi s Hanaom ter Hrvatsko ženo borbene čete, katerim vežba in organizira ter oborožuje. Naj bi bil v slučaju Radićeve revolucije prvi poziv. Poleg tega pa deluje zopet čase z obnovljeno vztrajnostjo in žitnostjo tudi organizacija bivših avstrijskih oficirjev. V Zagrebu in sploh na Hrvatskem je zelo mnogo raznih bivših avstrijskih oficirjev tudi generalov, ki vsled svoje protislovenske preteklosti in ljubezni do Habsburžanov niso bili sprejeti v našo armado. Vsi ti so udruženi v posebni organizaciji, ki je danes najstarejša gnezdo protidržavnega razvratja. V separatističnih hrvatskih političnih krogih je javna tajnost, da je to društvo oficirski kader in generalni štab za Radićevo republikansko armado, ki se zbira in vežba v Hrvatskem Sokolu in v Hanao. Kljub temu beograjska vlada trpi delovanje in širjenje teh društev. Njeni lokalni faktorji gredo celo še dalje — oni naravnost protežirajo in ščitijo

izdaš, te ubijemo. A meni je žal zate, ker te prenežno ljubim.«

Objela ga je, ga imela za svojega nebeškega Adonisa, za svojega malega, belega oslička in ga poljubljala.

Ko pa je videla, da jo z gnusom podi od sebe, mu pravi:

»Moj dragi, preziraš me, ker imam rdeče veje, ker je moj duh oster in ogaben in ker mi je ostal v čeljustih eden zob, velik in črn. Res je, taka je zdaj tvoja Neera. Če pa me boš ljubil, postaneš zate to, kar sem bila v dneh Saturnovih, ko je moja mladost cvela v cvetni mladosti sveta. O dečko moj, moj bogec, saj samo v ljubezni prstane vse lepo. Samo da imaš nekaj brosti, pa mi povrneš lepoto. No, Mino, bodi smejejši!«

Poln žalosti in gnusa se brat Mino po teh besedah onesvesti in pade s postelje na kamenita tla svoje celice. In ko je padal, se mu je zazdelo, kako vidi skoni polzatvorene trepalnice Nimfo, ki ga je z golim telesom oblika kakor z razlitim mlekom.

Ko se Mino ob polni svetlobi prebudi, je bil ves zbit od sinočnjega padca. Pergamentni listi, ki jih je sinoči napisal, so pokrivali puč. Prečita jih, zloži, zapeda s svojim pečatom, skrije pod obleko ter brez ozira na čarovnišine pretnje odnese svoja razkritja škofu, čigar palača je stala sredi mesta. Najde ga v veliki dvor

D. S. Merežkovski:

Sveti Satir.

(Florentinska legenda. — Po motivu Anatóla Francea.)

(Konec.)

Ker se je senca bukev že daljšala po travnikih, je brat vstal s kamena ter se po ozki stezici vrnil v samostan sinov sv. Frančiška. Ni pa smel pogledati na cvetje, ki je zaspavalo na vodah, ker ga je spominjalo na Nimfe. Ko je zvon zazvonil Ave Marijo, se je vrnil v celico. Celica je bila mala in bela: pohištvo v njej je tvorila postelja, klop in visoka polica, ki rabijo kot pisalnik. Na steni je nekoč beraški brat naslikal svete žene pod križem v Giottovem slogu. Pod fresko na leseni polici so bile knjige, nekatere od njih nabožne, druge posvetne vsebine, kakaj brat Mino je proučeval stare pesnike, da bi mogel hvaliti Gospoda v vseh delih sveta, in je blagoslavljal Virgila zato, ker je prorokoval Odrešenika z onim glasovitim stihom, s katerim Mantovec naznanja narodom: Jam redit et Virgo.

Pod steklom so se v grobi vazi iz fajnse dvigale lilije na tankem stebelcu. Brat Mino je rad čital ime Device Marije, zapisano z zlatim praškom na njihovih belih listih. Visoko odprto okno je

ozko, skozi pa je videti nebo nad vijoličastimi grički.

Brat Mino se je zaprl v ta sladki grob življenja in želja ter sedel k ozkemu pulcu. Tu je pomočil pero iz trstike v črnilo, prosil v božjem imenu muhe, naj ga ne motijo, in začel pisati o vsem, kar je videl in slišal v kapeli sv. Mihela ono strašno noč in danes pri potočku. Na prvo stran pergamenta je napisal:

»Povest o tem, kar je brat Mino, reda beraških bratov, videl in slišal, napisana za pouk tovarišem. V slavo Jezusa Kristusa in blaženega, beraškega slugo božjega, svetega Frančiška. Amen.«

In ne da bi kaj izpuščal, je po vrsti opisal vse: tudi to, kako so se Nimfe izpremenile v čarovnice, in kako je rogati starec govoril z njim v šumi z glasom, podobnim poslednjemu vzdihu lesene piščali in prvemu zvoku posvečene harfe. Ko je pisal, so žvrgolele ptice, noč se je spuščala in sijajne barve dneva so ugašale. Brat je našel svetilko in nadaljeval svoje pisanje. Govoreč o tem, čemur je bil priča, je brat Mino po vseh pravih sholastike pojasnjeval, kaj vse to znači v stvarnem in duhovnem oziru. In kakor ljudje opasujejo mesta s stolpi in zidi, da jih utrdijo, tako je tudi on potrjeval svoje dokaze z izreki iz Svetega pisma. Iz svojih neobičajnih prikazni je izvedel naslednje dokaze: prvič, da je Jezus Kristus gospod in vladar nad vsem

ta podzemna društva. Zagrebska policija je nedavno člane teh društev, ki so napadli orjunaše, kaznovala z denarnimi globami ter jih izpustila, orjunaše, ki so bili napadeni, pa predala sodišču ter so bili v preiskovalni zapor. Kakšne sodeve bo rodilo tako postopanje, je povsem jasno. Bratje Srbi se ne smejo čuditi, da se na Hrvatskem tako širi separatizem in da Hrvati groze razbiti našo državo. Podpirajo jih pri tem delu najbolj ravno gospodje radikalni ministri v Beogradu. Hrvatski Sokol in Hrvatska žena, ti dve strupeni protidržavni organizaciji sta bili svojevčasno od demokratskega notranjega ministra že razpuščeni, radikalna vlada pa je smatrala za prvo svojo nalogo, da zopet vzpostavi njihovo delovanje, kar je tudi storila. Iz vsega tega je razvidno, da bodo radikalni sami krivi, če bo na Hrvatskem danes ali jutri prišlo do prelivanja krvi in do vprašanja obstoja ali propasti naše države. Danes bi energična vlada to lahko še preprečila, vprašanje pa je, če bo čez nekaj tednov ali mesecev to sploh še mogoče. Sedanja radikalna vlada in stranka bo nosila pred zgodovino strašno odgovornost.

Vatikanska politika. Naši klerikalni listi so doslej odločno zavračali očitke, da se papež vtika v politično življenje. Zadnji dogodki pričajo, da Vatikan naravnost posega v politiko in sicer z vso energijo in prožnostjo. Ne samo, da pošilja diplomatske note Nemčiji in Franciji, ampak tudi dirigira domačo italijansko politiko. Znano je, da se ne mara zameriti fašistom. Vatikanski funkcionarji imajo o fašistih vedno samo lepe besede. Na drugi strani pa se ravno Vatikan trudi, da bi izpodrinil fašiste. Zadnji dogodki v Italiji pričajo, da se populari (klerikalci) resno pripravljajo, da postanejo nasledniki fašistov. Ako bi Italija res prešla pod vodstvo klerikalcev, bi to imelo velik upliv tudi nazven. Don Sturzo že dolgo snuje tzv. belo internacionalo, ki bi nadomestila socialistične internacionale in uredila Evropo na klerikalnih temeljih. Vatikanska politika ima svoje bojevnike v belgijskih, bavarskih, avstrijskih, čeških, slovenskih, madžarskih in španskih klerikalcih. V tem slučaju bi se nemara slovenski klerikalci zopet preorientirali. Kako, o tem pričajo Koroščeva pripomba na sestanku v Celju: češ, slovenska emigracija ni znala spraviti Slovencev pod eno streho. To se pravi: če bi nam Italija zagotovila avtonomijo, bi bilo boljše v Italiji. Imeti bi katoliškega vladarja, obenem pa tudi paški blagoslov za nebesa. Klerikalci ti večkrat spreminjajo besede, ne morejo pa skriti, da jim je Vatikan več nego vse drugo. Vprašanje je, ali bodo ljudje tako neumni, da se bodo udali duhovniški diktaturi, ki se jim ponuja po ponesrečeni proletarski in kapitalistični diktaturi.

rani, kjer si je sredi svojih slug nadeval ostroge. Najvišji duhovnik se je bojeval s florentinskimi Ghibellini. Škof vpraša brata, po kaj je prišel, in ko izve, mu takoj zaukaže, naj poroča. Brat Mino uboga. Škof je vse do kraja poslušal pisanje. Kar se tiče prikazni, mu dokazi sicer niso bili povsem jasni, a bil je ves goreč za veličino Cerkve. Ne oziraje se na čas, ne mareč za vojne skrbi je takoj zaukazal dvanašterim doktorjem bogoslovja in kanonskega prava, da stvar preiščejo in čimprej objavijo posledice svojega raziskavanja. Po temeljitem premišljanju se doktorji zedinijo, da je treba odpreti grob sv. Satira v kapeli sv. Mihela in izreči nad njim najmočnejšo zakleto. Kar se tiče dogmatičnih vprašanj, ki jih je načel brat Mino, se niso zlagali v svojih naziranjih, vendar pa so se izrekli, da so frančiškani v dokazi preveč smeli, lahko miselnostni in nenavadni.

Grob sv. Satira so odprli. V njem so našli pest pepela, ki so ga poškopili z vodo. Iz groba se je dvignila bela megla, in ne pa so se čuli tihi jecaji.

V noči po tem obredu se je zazdelo bratu Mino, da mu nagnjene preko njegove postelje čarovnice trgajo srce. Izmučen od ostre boli in žeje vstane ob svitanju. Privleče se do samostanskega studenca, iz katerega so pili golobi. A komaj si z vodo omoči nstrje, začuti, kako se mu je srce napilo kakor goba in z vzdihom: »Gospod!« se zruši brez duše.

(Prevel. Ž.)

*** Defenzivna pogodba med Jugoslavijo in Rumunijo.** Sklenjena 7. jun. 1921, je bila 8. tm. podaljšana za dobo treh let.

*** Amerika in Anglija za svetovni mir.** O priliki proslave obletnice ameriške svobode so defilirali pred ameriškim predsednikom Hardingom tudi angleški mornarji. Predsednik Harding je imel ob tej priliki govor, v katerem je naglašal, da so anglosaški narodi bratske krvi in da je pred vsem naloga Amerike in Anglije, da skrbita za svetovni mir. Na sledečem banketu je govoril Churchill, ki je povdarjal važnost angleško-ameriškega sporazuma za svetovni mir.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 6. julija: Narodna skupščina je prekinila seje, da razni odbori prouče zakonske načrte, ki pridejo še pred počitnicami pred narodno skupščino. Večina poslancev je odšla domov. V zakonodajnem odboru se vrše razprava o uradniškem zakonu. — Lausapnska konferenca se bliža svojemu koncu. Med Turčijo in Grčijo je prišlo do sporazuma, tako, da bo že v prihodnjih dneh podpisana mirovna pogodba. — V Poruhurju se nadaljuje gospodarski boj med Francijo in Nemčijo. Nemci so izvršili več napadov na železnico.

Sobota, 7. julija: Med radikalci in klerikalci se vrše tajna pogajanja, ki gredo za tem, da bi radikalci prepustili klerikalcem Slovenijo, zakar bi klerikalci podpirali radikalno vlado. Dr. Korošec je danes odpotoval v Slovenijo, da poroča glavnemu odboru o svojem delu, s katerim večina volilcev na zadovoljna. — Na Madžarskem so odkrili tajne organizacije, ki so nameravale umoriti več madžarskih politikov. V madžarskih političnih krogih je opaziti močno gibanje, ki stremi za sporazum s sosednimi državami, zlasti z Jugoslavijo in Češkoslovaško. — Zakonodajni odbor je danes razpravljal o šestem poglavju uradniškega zakona. — Preiskava o atentatu na ministrskega predsednika je dospela na mrtvo točko. Atentator bo še dni predan sodišču.

Nedelja, 8. julija: Radikalci so na silno slabih nogah. Muslimani in Nemci, ki so jih doslej podpirali, so prešli v opozicijo. Zato skušajo pridobiti klerikalce. Govori se o rekonstrukciji vlade in skoro gotovo je, da bodo klerikalci dobili par ministrskih stolčkov. — Temu primerno je poteklo tudi današnje zborovanje glavnega odbora SLS v Celju. Koroščeve grožnje, da bo zapustil parlament, so se izkazale kot popolnoma prazne. Glavnemu odboru je dal tako poročilo, da je zadovoljil tudi vse nezadovoljneže, ki se ne strinjajo z njegovo politiko. Obljubil je seveda skorajšnjo avtonomijo, ki pa izgleda tako, da dobi dr. Korošec ministrski stolček, pa basta. Drugo pa ostane pri starem.

Ponedeljek, 9. julija: Muslimani, ki se zvesto oklepajo »vernega« dr. Korošca, so se takoj podvrgli njegovim nameram ter sklenili, da tudi oni ostanejo v parlamentu.

Torek, 10. julija: Danes je bila sklicana seja narodne skupščine, na kateri je bilo izvoljenih sedem odsekov za proučevanje zakonskih predlogov. Nato se je vršila razprava o zakonu za zavarovanje posevkov proti toči in poplavi, ki pa še ni končana. — Italija hoče s silo anektirati Reko ter nam ponuja v zameno nekatere otoke. Pogajanja so dospela na mrtvo točko, ker naša delegacija vztraja na svojem stališču, da se morajo sklenjene pogodbe takoj izvršiti. Naša vlada posveča temu vso pažnjo ter je podvzela potrebne korake, da to nakano Italije prepreči. — Danes zjutraj krog pol 1. ure so se ponesrečili na dravskem brodu pri Breznu štirje duhovniki. Med prevozom se je utrgala vrh: čoln je trčil ob skalo in se precobnil. Vsi štirje duhovniki, dva župnika in dva novomašnika, so utonili, le brodar se je rešil. Trupel utopljenecv še niso našli.

V nedeljo 15. julija 1923 vsi na telovadni nastop in veselico Sokola v Studencih.

Dnevna kronika.

— Klerikalci za in proti kmetu. Če gredo klerikalni gromovniki na deželo, najbolj grma zoper mestne »izkoriščevalce kmeta«, češ, da hočejo imeti vse zaastonj. Ko pa govore mestnemu delavstvu, ščuvajo proti kmetu, češ, da zahteva za svoje prideleke, ki mu jih je Bog dal, pretirane cene. Posledica te njihove dvolične jezuitske politike je seveda ta, da kmetje vidijo v meščanu svojega sovražnika in izkoriščevalca in temu primerne so tudi cene na našem trgu. Klub demokratskih občinskih svetnikov v Mariboru je stavil v zadnji seji občinskega sveta predlog, da se zopet uvede določevanje cen in se na ta način preprečijo pretirane zahteve. Ko je govoril o mesarjih in mesnih cenah, se je hitro oglasil klerikalni občinski odbornik Uršič, češ, pustite mesarje, — kmeta, kmeta dajte maksimirati. S tem je najbolj dokazal, da klerikalcem ni za kmeta, med katerimi imajo največ volilcev, ampak samo za volilne kroglice. Kot »Stimmvieh« si dober, drugače pa le lop po tebi, kmetška para. Če kmetje ne bi tako slepo verjeli »Stražic«, ki tega seveda ne bo poročala, bi se jim kmalu odprle oči.

— Adresat Hribarjevega pisma — minister dr. Zupanič. Ko je nedavno objavila ljubljanska »Orjuna« Hribarjevo denuncijantsko predvolitveno pismo, je bilo med nami mnogo ljudi, ki niso hoteli verjeti, da pismo odgovarja resnici. Oglašil pa se je v »Slovenskem Narodu« sam g. Ivan Hribar in priznal, da je objavljeno pismo res avtentično, protestiral je le proti objavi. Kljub temu pa nihče ni vedel, komu je bilo to pismo poslano in vsa naša javnost je ugibala, kdo je neki bil adresat? Včeraj se je oglašil v »Jutranjih Novostih« sam g. dr. Niko Zupanič, minister na razpoloženju ter ne da bi ga kdo po tem vprašal, povedal — da je bil to on! Pismo je bilo, kakor sam pravi, ukradeno iz njegove miznice v Beogradu. Tako smo torej od najkompetentnejše strani izvedeli, prvič: da je pismo objavljeno v »Orjunu« avtentično, drugič pa da je bilo pisano tedanjemu »Slovenskemu« ministru dr. Zupaniču. Nas ta odkritosrčnost najvišje slovenske radikalije preseneča, kajti izgleda tako, kakor da se hočejo ti ljudje s svojimi sramotnimi početji celo — hvaliti. Daleč je padla pri nekaterih Slovincih politična morala, odkar so postali velikosrbski radikalci.

— Jugoslov. usmiljeni bratje nameravajo zgraditi v Ljutomeru novo bolnišnico v večjem stilu, pripravno za moške in ženske bolnike. V ta namen začnejo pobirati milodare v Mariboru in po vsej škofiji. S ponižno prošnjo trkajo na blaga srca vseh ljudi, da podpirajo z milodari to delo usmiljenja za trpeče bolnike obojega spola. — Dodatno k temu apelu, ki smo ga naprošeni objavili, pristavljamo, da bo nameravana bolnica velikega pomena za vso bivšo Slov. Štajersko, prav posebno pa za ozemlje med Muro in Dravo. Bolnica usmiljenih bratov v Ljutomeru naj bi nadomestila slovito graško bolnico usmiljenih bratov, kjer je iskalo zdravja mnogo slovenskih bolnikov. Ker danes država ne more ali noče zidati novih bolnic, je treba pozdraviti zasebno inicijativo, ki se uveljavlja na načelu ljubezni do bližnjega.

— »Pekate« so predrage, pravi kdo. Kdor pa jih je preskušal, se je prepričal, da so vzlic višji ceni cenejše, ker se zelo nakuhajo in se jih manj potrebuje.

— Kako se godi našim fantom pri vojaki? Prejeli smo: Pod takimi in enakimi naslovi naši katoliški listi kaj radi prinašajo razna pisma in poročila svojih pristašev, ki služijo pri vojaki. Iz vseh teh pisem zveni veliko sovraštvo do naše jugoslovenske vojske in do države same. Povsod ena in ista pesem: zapostavljeni smo, delati moramo, hrana je slaba, večbati moramo v vročini itd. Pravim, stara pesem, ki smo jo tudi mi prepevali, toda ne sedaj, ampak že pred leti, ko so nas razni avstrijski pandurji gonili kot veleizdajalce po kasarnah in nam nalagali najslabša dela. Takrat si noben klerikalni list ni drznil objaviti naših pritožb ali črtniti le besedico zoper vojaško upravo. Danes v svobodni Jugoslaviji jim je vse to dovoljeno. In oni se te svobode v polni meri poslužujejo, toda mesto, da bi si prizadevali, event. nedostatké odpraviti, jih izrabljajo le v

svoje strankarske namene in v hujskanje nepoučenega naroda zoper državo. Dolgo storijo prinaša zadnji »Slovenec«. Pisec dotičnega pisma mora biti res pravi le-nuh, ako je le trohice resnice na tem, kar piše. Že to, da se skriva za kasarno na hribu, med tem ko njegovi tovariši opravljajo razna dela, kaže, da je neznačajnejš, in da taki ljudje tudi pri vojaki nimajo posebnega ugleda, je pač popolnoma jasno. Glavna ost je seveda naperjena zoper Sokola, češ, ves dan smo morali telovaditi s puškami in izvajati sokolske vaje. Če pa morajo drugod vojaki po več ur snažiti konje, da jih lahko jahajo nepki orlovski jahači, seveda ni nič hudega in menda posebno prijetno. S takimi pismi bodo klerikalci mogoče res uverili kakega nepoučenega backa iz svojih vrst, pameten človek pa, ki sam pozna vojaško življenje, se jim mora le smejati. Vsako delo, ki ga človek opravlja z nevoljo, je grenko in neprijetno in to velja zlasti še za vojaško službo. Malo dobre volje in uvidevnosti prenese vse. Če pa res kaj ni v redu, pa ima vsakdo priliko, da se na pristojnem mestu pritoži. Tako pisarenje pa bo slovenskim fantom mnogo več škodovalo, kakor pa koristilo. O tem so lahko klerikalci prepričani. Najuvidevnejši Srb mora smatrati končno slovenske fante za podleže, če čita taka gorostasna pisma v slovenskih dnevnikih.

— Blažene krone. Tudi Danska ima krone, a koliko so vredne! Danska krona bi se upravičeno sramovala avstrijske sestre, ki je prišla na beraško palico. Te dni smo čitali v nekem inozemskem listu, da se je na Danskem končala investna bančna afera. Oba kriveca sta bila obsojena na eno najvišjih denarnih glob 800 in 500 K. Pri nas mora odšteti takšno globo gospodinja, ki je navila ceno kur-jim jajcam. Danska in češka krona še rešujeta ugled nekoč slavne in blažene krone!

— Južnošrbska jezera. V Južni Srbiji se nahajajo največja jezera na Balkanu. Ta velika jezera so Ohridsko, Prespansko, Dojransko ter del Skaderskega jezera, ki je le deloma v naši posesti ter v eksploataciji naših ribičev. Največje jezero, katero je naša država odstopila v eksploatacijo, je Ohridsko jezero. Ribe iz tega jezera preživljajo cele kraje in vasi na njegovih obalah. Tu drugi poklic sploh ni znan razen ribištva. Ribarstvo in spretnost Ohridčanov v tem poslu je naravnost neverjetna. Od ribarstva na Ohridskem jezeru ima velike koristi tudi država, samo organizacija podeljevanja pravic danes še ni tako izvedena kakor bi morala biti. Če bi se uredilo to vprašanje boljše in moderno, bi se državni dohodki podvojili in potrojili. Pri podeljevanju koncesij igrajo — kakor žalibog povsod — prvo ulogo strankarski in ne državni interesi. Nič manj niso glede ribolova važna tudi ostala jezera. Dojransko, Prespansko in Skadrsko. Od teh jezer žive cele vasi ubožnih prebivalcev. Ribe iz teh jezer prihajajo tudi na svetovna tržišča in uživajo povsod dober sloves. Ta južnošrbska jezera so pa tudi po prirodi krasna, bogata na romantičnosti okoliških pokrajin in tudi v klimatičnem oziru imajo vse predpogoje za veliko bodočnost. Naseljenost krog teh jezer je jako majhna, čeprav je tudi obalno ozemlje rodovitno in obraščeno z bujno vegetacijo. Na teh obalah bi se moglo naseliti še veliko ljudi. Če bi se zgradile dobre železniške zveze, hoteli, kopališča itd., bi bila ta jezera pravi letoviški raji celega Balkana. Toda nikogar ni, ki bi se za to zanimal. Beograjska gospoda za vse to nima smisla, njo zanimajo samo partizanski poslovi.

— Tutanchamenovi zakladi. Angleški listi poročajo o težkočah, ki jih je bilo treba premagati, preden so mogli prepeljati zaklade iz groba faraona Tut-anchamena iz Luxorja v Egipt. Dragoceni predmeti so napolnili 100 težkih skrinj. Da se je te skrinje spravilo k reki Nil, je bilo treba zgraditi novo ozkotirno železnico. Na obrežju Nila so bogastvo davnega egipčanskega kralja naložili na čolne in ga prepeljali v Kairo.

— Vihar razrušil mesto. Brzovjavke iz Amerike javljajo, da v mestu Goldfield v državi Nevada že več dni beši strašen vihar, ki je razrušil že večji del mesta. Prebivalstvo beži na vse strani. Mesto leži na robu zlatih poljan.

Industrijsko-obrtna vzorčna izložba v Ma- riboru

zdržena z vinarsko, vrtnarsko, umet-
niško in gradbeno razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Tehnična dela na razstavišču so v polnem teku. Več razstavljalcev gradi lastne paviljone, tehnični odsek pa ima polne roke dela, da ugotovi vsestranskim željam in zahtevam, tako da bo razstava v vsakem oziru odgovarjala potrebam in namenu. Za razstavo vlada vsestransko zanimanje ne le v naši državi, temveč tudi v inozemstvu. Tudi bog vremenja je letos bolj naklonjen, kakor lanski razstavi. Upati je, da bo imela razstava zato moralni in gmojni uspeh. Razstavni odbor sprejema vsak dan nove prijavnice od vseh strani. Zato priporočamo vsakomur, ki se še ni prijavil, da to čim prej stori, ker je le še malo prostora na razpolago. Prijavnice se sprejemajo najkasneje do 20. julija. Na poznejše prijave se že radi tehničnih težkoč ne bo moglo ozirati.

Vsem obrtnim društvom in korporacijam priporočamo, da si korporativno ogledajo razstavo, ki bo vseskozi poučna in za vsakega posameznika zanimiva. Društva naj organizirajo v svojih okoliših skupne izlete ter skupno naroče pri razstavem odboru legitimacije ter ev. prenočišča in drugo. Obrtniki, razstava je v vašo korist! Zato je vaša dolžnost, da jo vsestransko podpirate in agitirate za čim številnejši obisk. Ljudstvo naj vidi, kaj znajo naši domači obrtniki, da bo vedelo, da lahko vsako reč dobi pri domačem, ne pa tujem obrtniku! Zato vsi obrtniki in obrtna društva na delo! Samo v slogi je moč!

Lastni paviljoni. Ponovno opozarjamo vse one, ki nameravajo zgraditi lastne paviljone, da predložijo najkasneje do 15. julija razstavemu odboru tozadevne načrte v odobritev.

Oglase za razstavni katalog, ki izide o priliki razstave v 100.000 izvodih in nudi najlepšo priliko za uspešno in trajno reklamo, sprejema pisarna razstavnega odbora in pooblaščen oglasni zavod Iv. Sušnik, Gornja Gosposka ulica.

Vsa pojasnila glede razstave daje edino pisarna razstavnega odbora v Cankarjevi ulici (dekliška meščanska šola), kamor naj se obrnejo zainteresirani bodisi pisмено, ustmeno ali telefonično na številko 325.

Dopisi.

Lz Jarenine. V dopisu iz Jarenine o samomoru mladega zakonskega moža, kateri je bežal iz življenja pred »piki« žene in tašče, se je stavcu vrnila pomota, kaj bi bila skoro za nekega »še živega« soproga usodepolna, kakor mi je danes sam pripovedoval. Mož je zašel sinoči med veseljake, izostal »nad uro«, prišel pod kap, se ga navlekel in čisto rahlo je domov pricapljal. Da bi omilil strogi »raport« hišnega reda in privabil svojo lahko razburljivo boljšo zakonsko polovico v sebi prikladnejšo voljo, je pričel pred durmi svojega stanovanja — ki jih je stroga žena seveda »močno« zatvorila — deklamirati besede, kakor jih je čital v »Taboru«: »Hiša je zaloga mila, če v njej ženska ost ne pika, vsej družini mir deli, sen sladki. Ker se še ključ nič ni oglašal, deklamiral je mož pomirjevalne besede glasneje in glasneje — naenkrat — kakor bi okamenel — omolkne, duri se odpro in pred njim stoji zakonsko »oko postav«, ki v takih slučajih ne razume šale. Vendar ga žena mirno sprejme in krotko vpraša: »No, kje imaš milo, da tako o njem govoriš?« Žena ima namreč pripravljeno perilo za pranje in je že možu par dni tarnala, koliko bo treba zopet za milo potrošiti. Kajpada je mislila, da je mož prinesel milo in je zato deklamiral o njem. Vse bi mu bila rada pripisala, da je le »žajfo« prinesel. Toda osupnjeni mož začudeno gleda, krčevito pritiska prste za hrbtom ob steno in strahoma jeclja: Ka-kako m-milo, saj mi n-nisi rek-k-la, n-naj prine-s-em! Sledila je huda ura... Ti pr... ti ded, zdaj me še boš pa za norce imel! Ali sem jaz sama perilo zamazala! itd. itd. Bliskoma sledi gromu ploha — škač z vodo — buš! in mož je bil moker, opran in trezen liki šaba v mlaki... Pravil mi je, da danes nima najmanjše potrebe umivati se bodi-

si od zunaj ali od znotraj. Ta pr... ti »Tabor« pa da ne prime več kmalu v roke... Raje prebira Sokrata... Da ne pride še kak drugi »zaostali zakonski ptič« v kako slično neprijetnost, popravljamo rade volje: »Hiša je zaloga mila« — in ne: »Hiša je zaloga mila«. Odkritosrčno pa rečem — dasi je prizadeti mož moj dober prijatelj, da ne more djati skrbne, a stroge gospe soproge niti z besedico na zatožno klop. Ja, možje, dragi, zakonski, ali nas naj žena še objame in pohvali, ko pridemo, če tudi izjemno, izkrokani pozno v noč in pozneje domov, ko si skrbne naše dobre mamice ves ljubi dan belijo glavo, kako bi ukrenile in uredile to in ono, da bi za obitelj bolj izteklo! Če včasih od žene kako pikro po ušesih dobimo, le lepo potrpiamo v dobri zavesti, da si zaslužimo. Tudi možka »ost« včasih preveč pika in kali potem hišni mik in mir.

Iz šmarskega okraja. V našem šmarskem, kakor tudi v celjskem okraju so oblasti prepovedale zaradi raznih boleznih (skrlatice itd.) vse sejme, shode in druga zborovanja. Odobravamo te potrebne korake za zaščito zdravja. Ali če hočemo zabraniti širjenje nalezljivih bolezni, bi bilo še bolj potrebno prepovedati romarske shode in druge velike cerkvene svečanosti. Dne 1. julija je bila v Šentjurju nova maša, kjer se je zbralo gotovo nad 10.000 ljudi iz vseh sosednjih okrajev, iz celjskega, šmarskega, kozjanskega in konjskega okraja. Na to slovesnost so prišli tudi ljudje iz takih krajev, kjer so že razširjene nalezljive bolezni. Za razširjenje nalezljivih bolezni so cerkve bolj nevarne, kakor sejmi. Ravno tako bi bilo potrebno prepovedati, da se iz takih okuženih krajev ljudje vozijo po železnicah. Na katoliški shod v Ljubljano vabijo vsi klerikalni časopisi iz vseh delov Slovenije. Tudi to bi treba prepovedati, da se bolezni tudi v neokuženih krajih ne razširijo. V splošnem pa: če cerkveni shodi niso prepovedani, naj bodo tudi sejmi dovoljeni.

Sv. Štefan pri Šmarju. Naša farovška kuharica se je menda zaljubila v nekega naprednega agitatorja; ji je že tako dolg čas po njem, ker ga njene oči niso videle že precej časa. No le potolaži se, saj je obljubil, da pride v kratkem snubit. Samo od župnika še mora imeti poprej dovoljenje, da se mu ne zameri, ker v sovrastvu noče z nobenim biti. P. B.

Poglavje o davkih.

I. Hišna najmarina. Za odmero hišne najmarine za leto 1924 v krajih, v katerih se ta davek ne odmerja dvoletno in ki torej niso zavezani hišni najmarini tudi od poslopij, ki niso dana v najem, so hišni posestniki dolžni vložiti napovedi o donosu hišne najemščine 1. 1923 pri pristojnem davčnem oblastu do konca avgusta t. l. Izpovedanje, ki nastanejo glede višine hišne najemščine izza vložitve napovedi do konca 1. 1923 se morajo davčnemu oblastu sproti naznaniti.

Hišni posestniki, ki ne bi pravilno in točno prijavili hišne najemnine izgube razun tega, da jih zadenejo kazenske posledice, pravico sodno zahtevati večjo najemnino od one, ki so jo prijavili davčnemu oblastu.

Ako ne predloži hišni posestnik napovedi o najemnini v odprtem roku in ako se tudi na ponovni odziv ne odzove v vseh dneh se kaznuje v denarju do 100 Din. Ako se pa niti v naslednjih osmih dneh ne odzove pozivu, odpošlje davčno oblastvo na lice mesta uradnega odposlanca, ki sestavi napoved proti povrnitvi učinkovitih stroškov, odobrenih po stroškovniku.

Hišni posestniki, katerih v najem dana poslopja nimajo več nego 7 stanovanjskih prostorov, so upravičeni ustno napovedati hišno najemnino pri županstvu, ki zbira take podatke v tabelarnih zapisnikih.

II. Občna pridobnina. Dne 31. julija t. l. poteče rok za vložitev pridobninskih izjav za dvoletje 1924-25.

Posebni pozivi za vložitev izjav se ne bodo razpošljali, ampak se bo vsem, ki izjave ne vložijo v določenem roku, odmerila občna pridobnina na podstavi uradnih podatkov. Izjave se smejo podajati ali pisмено ali ustno na zapisnik.

Vse navedbe v izjavah se morajo nanašati na stanje obratnih razmer v času od 1. julija 1922 do 30. junija 1923, ako se pa podjetje ni vršilo leto dni, pa na po-

vpredno stanje med krajšo dobo njegovega obstanka. Obrazci za izjave se dobivajo brezplačno pri davčnih oblastvih in davčnih uradih.

III. Posebna pridobnina. Za vložitev napovedi za leto 1923 je potekel zadnji rok dne 1. julija 1923. Podjetja, ki še nimajo odobrenih računskih zaključkov za preteklo poslovno dobo in torej napovedi še ne morejo predložiti, naj si takoj izposlušajo podaljšanje roka.

IV. Davek na poslovni promet. Davkoplačevalci, ki so zavezani plačati davek po knjigi opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za II. četrtletje 1923 do 30. julija 1923 in hkratu predložiti prijavo. Zamudniki se še posebe opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

Davkoplačevalci, katerih promet ni v 1. 1922 presegel zakonito določene meje 360.000 Din. in plačujejo torej davek pavšalno, so zavezani do 31. julija t. l. vložiti prijavo o prometu opravljenem v 1. 1922 ali z uporabo stare tiskovine, kjer so še na razpolago, ali po vzorcu, objavljenem v razglasu finančne delegacije z dne 22. maja 1922. A I 6-3. (Uradni list z dne 3. junija 1922. št. 59.) Kdor ne predloži pravočasno prijave, izgubi pravico pritožbe in mu davčni odbor oceni promet po lasni vednosti in podatkih.

V. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. avgusta 1923 dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrtletje 1923. Davčni uradi so upravičeni jih po 14. avgustu 1923 prisilno izterjati in zaračunavati poleg 6% zamudnih obresti še za opomin 4% terjanege zneska. Za plačilo vojnega davka veljajo posebni roki, ki so razvidni iz plačilnih nalogov.

VI. Razgrnitev predpisnih izkazov. O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v preteklem četrtletju, bodo razgrnjeni predpisni izkazi prvih 15 dni meseca julija t. l., kolikor niso davni zavezanci na razgrnitev izvni tega roka že bili opozorjeni individualno ali z javnimi razglasi.

Izpred sodišča.

Krucifiks, ali misliš, da se te bojim?

Meseca aprila je bilo posestniku Ferdinandu Simoniču v Partinju, okraj Sv. Lenart v Slov. gor., ukradenih 30.000 K gotovine. Orožniki so osumili obče znane tihotapce, brate Alojza, Ludvika in Franca Klemensbergerja iz Partinje. Imenovani pa dolžijo Simoniča, da jih je on ovadil, vsled česar ga hudo sovražijo. Dne 15. aprila sta kopala brata Ludvik in Alojz Klemensberger v Simoničevem vinogradu. Pri tej priliki je Alojz Klemensberger, ki je na zelo slabem glasu in jako nasilen človek, zagrozil napram Lizi Simonič, da bo njenega moža mrzlega napravil. Čez par dni na to je prišel Alojz Klemensberger na dom Simoniča, držal desno roko v žepu suknjice in rekel: »Krucifiks hudič ali misliš, da se te kaj bojim.« Iz strahu pred nasilnejšim je skočil Simonič takoj v sobo po puško. Klemensberger se je med tem časom kakih 20 korakov od hiše odstranil potegnil iz žepa nož in z njim mahal, trdeč, da se ne boji Simoniča ne njegove puške. Klemensberger, ki se zagovarja s pijanostjo, je bil obsojen radi hudodelstva nevarne grožnje na 4 mesece težke ječe.

Pri vasovanju.

V noči 7. aprila sta vasovala 21letni žetarski sin Alojz Forstnarič in 22letni posestniški sin Franc Janžekovič, oba iz Bukove, okraj Ptuj, pri Obratnovih dekletih v Stojncih. Tje sta prišla z istim namenom tudi Franc Plohl in Martin Karo. Ko sta slednja opazila, oziroma slutila Forstnariča in Janžekoviča, sta odšla v Meznaričev hlev v Stojncih. Tam sta se oborožila in sicer Karo s kolom, Plohl pa z gnojnimi vilami. Pri odhodu od Obratnove hiše, bi naj Plohl udaril Forstnariča po rami, ne da bi ga tudi poškodoval. Slednji mu je vsled tega zagrozil, da mu bode že drugi dan pred cerkvijo povrnil. Ko sta se vrnila Plohl in Karo v vas in šla prepevajoč si po cesti, sta nasprotnika nenadoma izza plota pred Meznaričevim hišo planila na Plohla ter ga s koli pobila na tla in zopet odšla. Na tleh ležeč je izgubil zavest, ki se mu je vrnila šele po 10 dneh v bolnici v Ptuj. Poškodba je bila sama na sebi težka

in smrtonovarna. Bila je vdrtla in namoljena lobanja, smrtni izid se je prepečel edino z operacijo. Forstnarič in Janžekovič, ki hočeta svoje dejanje omiliti s silobranom, sta bila pred senatom obsojena radi hudodelstva težke telesne poškodbe vsak na 4 mesece ječe.

Nezanesljiv »nadzornik« krav.

Dne 6. maja je prignal trgovec z živino Mirko Ogrizek iz Erjavice v Maribor 53 glav goveje živine. Postavil jo je v Rejtingerjev hlev na Meljski cesti. Nadzorstvo čez živino je imel 23letni delavec Josip Kavran iz Nove vasi. Ko je prišel Ogrizek dne 9. maja zjutraj v hlev, da pogleda živino, opazi, da je ena telica poginila, a ena krava, vredna 18.000 K pa sploh izginila. Kavrana, ki je imel živino nadzorovati, pa ni bilo nikjer. Ko je pozneje tudi Kavran prišel v hlev in ga je postavil Ogrizek na odgovor, je izjavil, da ne ve, kam je prišla krava. On taji, da bi jo bil ukradel in pravi, da je zvečer 7. maja zaklenil vrata od hleva in oddal ključ Katarini Majdičevi. Ko je prišel zjutraj v hlev je našel vrata odprta, da je kaka krava izginila pa sploh ni opazil. Priča Katarina Majdič pa potrdi, da je Kavran dne 8. maja dopoldne odgnal eno kravo neznano kam. Sodišče je obsojilo Kavrana, ki je že 3krat radi tatvine predkaznovan, na 18 mesecev težke ječe.

Če človek išče ženo po gostilnah...

Dne 23. aprila je šel v Rajčevi ulici št. 2 v Mariboru stanujoči ključavničar Al. Zgone po policijski uri iskat svojo ženo v gostilno k »Črnemu orlu«. Pogledal je v več sob in povpraševal po njej, kar pa gostom ni bilo prav. Nato se je izdal za detektiva, da bi lahko neovirano »poizvedoval« po svoji ženi. Prišlo pa je kljub temu med njim in gosti do prepirkanja, ki so zahtevali, da se legitimira. Gostilniški uslužbenec Ludvik Klemenček je »detektiva« pozval k miru in ga po naročilu gostilničarke napotil proti stopnicam. »Detektiv« pa se je temu uprl in ga vgriznil v desno nadlaket, da je o griznjememu dotično mesto postalo vse modro. Zgone je bil pred okroglim sodiščem radi pregreška po § 104. a srb. k. z. in prestopka lahke telesne poškodbe obsojen na 1 teden zapora.

Kultura in umetnost

x Umetniška razstava v Hodoninu. — Strokovno združenje jugoslov. oblikujočih umetnikov je prejelo od društva moravskih umetnikov v Hodoninu dopis, v katerem se nasvetuje preložitev razstave na pomlad 1924. Ta preložitev konvenira tudi v kolikor smo dosedaj informirani — večini slovenskih umetnikov, ker nimajo dovolj gradiva za dostojen nastop. Zato javlja odbor SUJOU vsem slovenskim umetnikom, da se nameravana razstava vrši šele aprila meseca 1924. Pozivljamo obenem vse umetnike, da se za to razstavo pripravijo z vso resnostjo, ker je želeli da bi bil ta prvi nastop v bratski državi za Slovence časten.

x »Industrija Dalmacije«. Primali smo na prikaz ovu knjigu, što ju je kao treći svezak svoje »Industrijske biblioteke« izdao »Jug. Lloyd«. U njoj autor, glavni urednik listi »Jug. Lloyd« gosp. Josko Lakatoš proslijeđuje svoju obradbu industrija pojedinih naših pokrajina. Kao i nedavna njegova publikacija o »Industriji Slovenije« odlikuje se ova knjiga tačnim i sigurnim prikazom pojedinih industrijskih grana Dalmacije, koja kako se to z ovog prikaza razabire nije tako siromašna, kako se misli, samo joj treba dati sredstava, da svoja brojna prirodna bogastva iscerpi. Naročito su banovit, tupina i cement, te obilje vođenih snaga karakteristika dalmatinske industrije u užem smislu tog značenja — dok s druge strane stoje opet razni dalmatinski specijaliteti (ulje, maraška, buhač, riba itd.), koji pružaju sirovine i obilno polje rada za raznoliku industriju. Mnogi, koji nije poznavao privrednu stranu i snagu ove naše pokrajine moći će po knjizi g. Lakatoša, da se o tome svestrano informira. Poželjno bi bilo, da autor proslijeđi što prije i sa svojim prikazima industrija ostalih naših pokrajina, kako bi jednom već imali vjernu i ispravnu sliku naše industrije. Knjiga dobiva se kako kod uprave »Jug. Lloyd« tako i u svim većim i boljim knjižarama. Preporučamo najtoplije.

„Vetřih d. d.“

Pradi prodaji blaga, ki sta ga spravljala čez mejo, sta se seznanila z raznimi drugimi temnimi elementi. Družba vlomilcev je stalno naraščala in v kratki dobi je imela v vseh večjih krajih zastopstva in zaupnike. Glavni centrali sta bili v Mariboru in v Gradcu. Tam so se delali načrti za vse večje vlome ter skupljal denar za prodano blago. Vsak član je dobil določen delež. Ko je postala družba v svojem poslu že predrzna, ni bila več tako previdna, kakor v začetku in tako je prišla vsa banda končno v roke nezprosnih roki pravice. Avstrijski člani so bili kmalu pod ključem. Tudi v Jugoslaviji je imela policija srečo. Največjo preglavico sta ji delala glavna krivca, Saše in Vogrin. Kljub temu, da je bila večina članov že zaprtih, sta nemoteno nadaljevala svoje opasno rokodelstvo. — Pred nosom policije sta izvršila več držnih vlovov po raznih krajih v okolici in v Mariboru samem. Posebno plodovita sta bila v zadnjem času, ko jima je bila policija takorekoč že za petami. Izvršila sta več vlovov v okolici, toda tako previdno, da je orožništvo, ki je imelo njuni stiki, ki jih je razposlal mariborski policijski komisariat, prišlo vedno še le takrat, ko sta bila s plenom že čez vse hribe. Pred par dnevi pa se jima je stozilo po našem lepem mestu. Prišla sta brez skrbi, da bi ju kdo prijel. Toda tokrat sta se motila. Oko postave je že dolgo časa pazno motrilo vsakega prišleca in bila

—

se Restavracija v Narodnem domu je sedaj popolnoma renovirana. Urejena sta dva lokala za klube, na razpolago je kegljišnica. Točijo se prvovrstna vina, za ječmenišča pa skrbi izborna kuhinja. Abonent se sprejmejo vsak čas na tirano.

Bilo je mnogo trditev, s katerimi se nisem strinjal, toda nekaj misli je bilo dobrih in iz teh je razvidno, da je imel mož, četudi s svojega pretrpano strokovnjaškega stališča deloma prav. »Čujte prijatelji«, mi je dejal, »ali manjka morda človeštvu mišičevja? Le brez strahu! — Mišič bo vedno dovolj. In če jih ni, v par mesecih jih imate v obilici. Ali je bujno mišičevje tudi vse? Čujte in razsodite sami! Povedati vam hočem primer iz svoje prakse. Prišel mi je nekoč v ordinacijo človek rek idealno razvitega

Poznamo jih površno, a cenimo in poznamo jih še vedno premalo, dasi tvorijo bistven del Tyrševega sestava. S temi vajami so naši klasični pradedi, Grki, dosegli svoja vsestransko zgrajena telesa, ki jih še dandanes lahko občudujemo v muzejih in na slikah, posnetih po grških kiparskih umotvorih in ta telesa klasične atletske lepote nam služijo še danes kot vzor in nam nemo kažejo pot, po kateri naj hodimo, če hočemo dospeti do svojega cilja. Te povsem prirodne vaje najdemo v lenem razvoju pri

ne civiliziranih narodih in pri onih, katere civilizacija še ni mogla pokvariti. V zadnjem času pa posvečajo vsi kulturni narodi tem vajam posebno pozornost; rodilo jih je spoznanje in potreba. Vračamo se k starim idealom, k naravi, kar lahko smatramo za dobro znamenje.

Končno nam podaja tudi medicinska znanost dokaze, ki podpirajo teorijo o vrednosti lahkoatletskih vaj, zlasti teka, ki se pri nas le malo goji. S tekom se udeležujejo najvažnejši organi našega telesa, ki sem jih prej omenil: srce in pljuča. Fiziolog Dr. A. Schmidt pravi o teku: »Ne tekam z nogami, ampak s srcem in pljuči.«

Krvni obtok se z zvišanjem pritiska ojača in poganja kri hitreje v vse dele telesa, omogoča hitrejši in izdatnejši presnavljanje v našem telesu, pri tem se poslužuje pljuč z dovajanjem kisika. Mirno lahko trdim, da je pri pravilnem teku celotno telo v delu. Zato smatramo tek za najidealnejšo telesno vajo vobče. Merilo k tej telesni vaji nosimo v sebi in ko opazimo, da postaja dihanje krajše, zasoplo in srčni utrip jačji in nagel, nismo sami ter se s tem obvarujemo vseh prenaporov. Dokaz je podala tudi trditvam fiziološka znanost z intenzivnim delom njenih znamenitih strokovnjakov dr. Schmid, dr. Zuntz, dr. Kollrausch, prof. dr. du Bois-Reymond i. dr. Mnogo je tudi pripomoglo k razširjenju teh vaj v Nemčiji in inozemstvu delo novostanovljene visoke šole za telesne vaje (Hochschule für Leibesübungen) v Berlinu, ki jo imenujejo tudi sportno univerzo, dasi nikakor ne soglašajo s sportom v onem slabem pomenu besede, katerega si je pridobil s svojo enostranostjo.

Čas je tu, ko se zamoremo kretati v prosti naravi, v svežem opojnem zraku, v blagodejni solnični svetlobi in toploti. Ne izgubljajte časa! Izkoristite letni čas, ki vam omogoča bivanje pod milim nebom. Tu ne obvelja izgovor, da ni orodja. Je dobro volje in vztrajnosti je treba, drugo pride samo ob sebi. Vzbudite zanimanje pri članstvu, pri naraščanju tega ne bo treba, ker se počuti otrok pri svojih igrah na prostem mnogo bolj nego v zaščitnih nizkih telovadnicah, kjer ga tišče stene k tlom. Priredite si primitivna tekašča in skakališča s peskom, izvlecite po možnosti lažje orodje na prosto. Sadovi ne bodo izostali. Telo bodi kolikor mogoče golo, kratke sportne hlače zadostujejo. Naj diha koža celega vašega telesa. Ne izgubljajte se solncu, vendar pozor pred njega pekočimi žarki. Metajte z obema rokama, enostranost škoduje celoti in ni priporočljiva. Tekajte in skakajte, toda vedno zmerno in videvno, da se izognete zlasti v začetku prevelikim naporom, ki se kažejo v nategnjenju mišic in kit. Predvsem pa ne zabite na to, da se po vsakem telesnem naporu nabira na površje vašega telesa v obliki pota in drugih snovi žlindra, ki jo morate odstraniti s hladno vodo in dobro masažo. Torej ponavljam: Le ven v naravo, kjer naj se jači in utrdi naše srce, kjer naj se izčisti naša pljuča do skrajnih vršičkov, kjer naj postane naše telo prožno in enakomerno mišičasto. Rastla bo naša samozavest, ljubezen do telesnih vaj, rastla bo tudi sila in vztrajnost in s tem se utrdil naš značaj. Ne zamujajte!

Objave.

§ I. Mariborski bioskop. Od četrtega do nedelje, dne 15. t. p. se predvaja znamenit zgodovinski film »Napoleonova hči« z Lyo Mara v glavni vlogi. Snov je vzeta iz Napoleonove zgodovine. Kot mlad poročnik se je seznanil Napoleon Bonaparte s krasno Desirée Larousse v Valenci, 18 let pozneje: Bonaparte je mogočni francoski kralj, njegova nekdanja ljubica leži na smrtni postelji. Ob njeni strani stoji Marion — sad njene ljubezni z mladim Bonapartem, današnjim kraljem. Prijatelju Brissac izda svojo skrivnost ter ga prosi, naj sporoči francoskemu kralju, da njegova hči živi. — Brissac izpolni obljubo, Marion pride v kraljevi zavod, od koder pa jo politični nasprotniki ukradejo in skrijejo. Tu je izvedela Marion, da pripravljajo atentat na kralja. V ugodnem trenutku pobegne in reši kralja — svojega očeta, gotove smrti. V zahvalo ji dovoli Napoleon, da se poroči z Brissacovim sinom Armandom, ki ga je tajno ljubila. Armand postane dvorni kapetan. Krasne slike in zapletljivi drže gledalca ne prestopajo v napetosti. Film je zbujal povsod veliko pozornost.

Gospodarstvo.

Nekaj iz teorije kmetijstva.

(Nadaljevanje.)

Druga organska gnojila.

Poleg hlevskega in zelenega gnojila je še mnogo drugih materij in rastlinskih ter živalskih organov, ki se zamorejo s koristjo uporabiti za gnojenje njiv. Na spodaj sledečji tablici je iznešen pregled teh materij in njih sestava.

Osušena kri pride na trg v obliki malih črnih z bleščočim prelomom. Je zelo močno gnojilo, ker vsebuje mnogo dušika in nekaj fosforne kisline. Učinkuje intenzivno.

Osušeno meso od erknjene živine (mrčine) pride tudi na trg v obliki temnega prahu, ima mnogo dušika ter je močno dušičnato gnojilo.

Rogovi in sežgane kože, odpadki od volne, mešički od sviloprejk itd. so tudi bogata dušičnata gnojila, toda težje razpadljiva in počasneje učinkujoča.

Tropine od jabolk in grozdja, ki se dobivajo pri prešanju sadja in grozdja, so tako bogata na hranljivih sestavinah, kakor dober hlevski gnoj, samo da te sestavine biljke počasneje izkoriščajo, ker tropine težko razpadajo. Najboljše je, če se tropine porabi ob enem z drugimi odpadki za napravo mešanca (komposta) in se je meša z apnom, pri čem se neutralizira odvisna kislina z ene strani, a z druge strani pospeši razpadanje.

Drožene prge so močno gnojilo, bogato na dušiku, fosfornej kislini in kaliju in brzo učinkujejo. Nepokvarjene prge se

zamorejo s pridoni porabiti za živinško pičo, a pokvarjene za gnojenje.

Kompost (mešanec) je mešanica raznih organskih odpadkov, kakor plevla, slame, raznih zeli, smeti itd. z apnom in zemljo. Napravljata se tako, da se na eno plast odpadkov nasuje tanka plast apna in zemlje, na to zopet odpadki, apno in zemlja itd. Zemlja ima nalogo, da zadrži amonijak, kateri se razvija pri razpadanju organskih snovi. Razpadanje se vrši hitreje in popolneje, če se kup večkrat, toda zmerno, zalije z vodo ali še boljše z gnojnico. Ako se kup po preteku nekoliko mesecev premeče in znova naredi, kompost še boljše razpade in dobimo na ta način gnojilo, ki je zelo močno in izvrstno učinkuje zlasti na travnikih in vrtovih.

Razna organska dušičnata gnojila.

Vrsta gnojila	Dušika %	Fosforne kisline %	Kalija %	Apna %
Osušena kri	12.0	1.0	—	—
Sežgani rogovi	13.5	—	—	—
Osušeno meso	8-10	—	—	—
Sežgano	7.5	—	—	—
Mešički od sviloprejk	8.3	—	—	—
Prge od izprežanih droži iz katerih je izvlečen vinski kamen	3.6	0.5	1.0	—
Volneni odpadki	3.85	0.4	—	—
Jabolčne tropine	0.14	0.5	0.15	0.6
Tropine od svežega grozdja	1.—	0.7	0.67	—
Prge od moka	6.1	3.5	1.0	—
Prge solnične	5.4	2.1	1.2	—
Repične prge	4.5	1.7	1.4	—

najmanj po en vagon, ker pride potem vozna manj stati.

Načelnikova podružnica se nujno pozivljajo, da razglasijo med udi, da se zbirajo naročila za umetna gnojila za ajdo ter jih opozore na pravočasno priglasitev. Pred setvijo je namreč z naročili tak naval, da družba težko pravočasno ustreže vsem naročnikom. (Po »Kmet.«)

Kmetijski pouk na deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici julija sledeča predavanja na Stajerskem: V nedeljo dne 22. julija: 1. V St. Janžu na Vinski gori, o živinoreji, Wernig, 2. v Polensaku, o kmetijstvu, Zupanc J., 3. v Melincih v Prekmurju, o izboljšanju hlevov, Vojsk, 4. v Gor. Lendavi, o živinoreji, Pavlica, 5. v Spi-taliču, o živinoreji in krmi, Zupanc M. V nedeljo, dne 29. julija: 1. v Topolšici pri Šoštanju, o živinoreji, Wernig, 2. v Črešnovcih v Prekmurju, o izboljšanju hlevov, Vojsk, 3. v Slavecih v Prekmurju, o živinoreji, Pavlica, 4. v Vranskem o živinoreji, Zupanc M.

TRŽNE CENE.

Tržne cene v Mariboru

dne 1. julija 1923. (Cene v dinarjih.)

1. Meso: Govedina I 26—27.50, II 24—25, III 21.50—23, svinjsko 24—, vami 9, pljučen 7—10, ledvice 22—24, gobec —, možgani 22—25, parklji 6—, vime 10—, loj 15—17, Teletina I 25—26, II 20—24, jetra 24—, pljuča 22—, ledvice —, Svinjska: Prašičje meso 35—40, salo 42—, čevna mast 30—, pljuča 15—20, jetra 15—20, ledvice 25—30, glava 20—, noge 12—, slanina sveža 38.75, papričana 44—, prekajena 42—45, mast 40—, prekajeno meso 46—55, prekajene noge 14—, prekajen jezik 48—, prekajena glava 25—30, 2. Klobase: krakovske 55—, debrecinske 35—, brunšviške 27.50—35, pariske 32.50, posebne 32.50, safalade 32.50, hrenovke 33—, kranjske 50—, prekajene —, meseni sir 32.50, poljske salame 55—, pretisnjene klobase —, 3. Konjsko meso: I 10—12, II 9—, 4. Kože: konjske, komad 175—, gove 175—20, telečje 22—30, svinjske 8—10, usnje gornje 105—160, podplati 100—140, 5. Perutnina: Piščanec majhen 30—, večji 40—, kokoš 50—60, raca —, gos 40—, golob —, zajec domač (majhen) 10—, zajec domač (večji) 30—, 6. Mlečni izdelki: mleko (liter) 3.50 do 4, surovo maslo (kg) 44—44.50, smetane 15, čajno maslo —, maslo —, sir ementalški 150—, polementalski 60—75, trapistni 35—40, groyerski 45—, tilsitski 45—, parmezan 150—, sirček (komad) 7.50—10, jajca (komad) 1.25 do 1.50,

7. Pijača: Vino novo 8—10, vino staro 12—14, pivo 6.50, stekl. piva 3.25, zganje 20—25,

8. Kruh: Bel (kg) 7.50, črn 6.50, ržen —, žemlja (6.5 dkg) komad 0.75, mlečni kruh —,

9. Zito: Pšenica 4.50, rž 4—, ječmen 4—, oves 4—, koruza 3.75, proso 4.50, ajda 2.50, fižol navadni 6—, fižol rajni —, grah —, leča 16—17,

10. Mleviski izdelki: Pšenična moka 0.775, 1.7—, 4.650, 6.575, kasa 7.50, šprenj 6—7, otrobi 2.75, koruzna moka 4.35, koruzni zdrob 4.75—6.25, pšenični zdrob 8.50, ječmenova moka —, ajdova moka 1.9—, 2.8—, ajdova kasa (liter) —, ržena kava 10—15, oikorija 26—,

11. Krma: Seno sladko 175—200, seno kislo —, otava —, detelja —, ovsena slama 100—125—, pšenična slama —, ržena slama — (za 100 kg),

12. Kurivo: Drva trda 170—, mehka 110— (za m³), premog, trboveljski 50—, velenjski 26.50 (za 100 kg), oglje 2—, koks 1—, (za kg), liter petrolej 7—, liter bencina 20—, kg karbida 5.50, kg sveč 17—,

Za 100 dinarjev se je dobilo 10. jul.: 1.064 dolarja, 6.10 švic. frankov, 28.50 češkoslovaških kron, 76.000 aK, 312.500 nemških mark, 18.18 francoskih frankov, 138.800 poljskih mark, 24.69 ital. lir.

Blagovne borze 10. julija. Novi Sad: pšenica bačka 415—425, rž bačka 300, oves 320, turšica bačka 312, moka »0« 660, »2« 625, »5« 565, »6« 495.

Beograd: pšenica nova 350, turšica 320, ječmen 260, oves 300.

Zagreb: postavno vojvodinska postaja: pšenica 415—425, turšica 300, 290—300, rž 360—365, ječmen za krmo novi 250—275, za pivo 300—315, oves 310—320, moka »0« 650—675, »4« 600—625.

VINOGRADNIŠTVO.

Uporabljajmo čiste vinske kvasnice!

Tako je naslov članka, ki ga je objavil v 8. številki »Kmetovalca« z dne 30. aprila 1923 ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru, gospod Andrej Žmavc. Članek je pravzaprav svarilo pred uporabo mariborskih in ljubljanskih vinskih kvasnic.

Primoran sem, poslati v javnost ta vrstice, ker »Kmetovalec« ni hotel sprejeti mojega popravka.

Predvsem moram poudarjati, da imajo samočiste drože razne lastnosti in da se dosežejo znjimi razni uspehi. Gospod ravnatelj je rabil pri svojih poskusih »Maribor« (Črešnjeveci) in »Gumpoldskirchen« in pride do zaključka, da je »Maribor« za nič. Javnost ne ve, kako je prišel gospod ravnatelj do takih rezultatov. Meni pa je znano, zato hočem tu ob razložiti.

Ravnatelj g. Žmavc je dobil iz Kloster Pnenburga drože, ki so bile zelo trenirane na žveplenasto kislino. S temi kvasnicami je cepil mošt, ki je bil iz zelo slabega gnilega grozdja. Povrh tega je bil mošt še dobro zažveplan. Istočasno je cepil tudi mošt iste sestave z mariborskimi kvasnicami. Pri tretjem poskusu je mošt tako vrel, kakor bi ob navadnih razmerah kipel. Nato je poslal 6. marca vina mojemu zavodu v poizkušnjo; pri kmetijski poizkušnji smo dobili sledeči izvid:

Označba:	Maribor	Divje	Gumpoldskirchen
Stanje, barva in vseh slučajih enaki	sladkec	sladkec	sladkec
okus	lahak	kisel	lahak
	prijeten	neprijeten	močen
Alkohola prostornih delov ali gramov	9.35	9.08	9.73
ekstrakta	7.43	7.21	7.73
svobodnih kislin	3.76	3.62	2.52
shlapljivih kislin	0.80	0.76	0.74
skupnega sladkorja	0.08	0.05	0.05
pepela	1.26	0.97	0.12
	0.140	0.145	0.142

Iz teh analiz sledi:

1. da niti Gumpoldskirchen ni normalno prevrel vina, če ravno so bile kvasnice trenirane na žveplenasto kislino, ker je bila množina redilnih snovi v moštu prenizka, ali ker je bil mošt preveč zažveplan;

2. da bi lahko še 0.54 g alkohola nastalo v vzorec »Maribor« in bi tedaj imelo še isto množino sladkorja, kakor Gumpoldskirchen;

3. da bi imelo potem vino pri poskušnji Maribor 10.03 prostornih delov, Gum-

poldskirchen 9,73 prostornih delov alkohola;

4. da so samočiste drože vrsta »Maribor« glivice, ki proizvajajo več alkohola iz enake množine sladkorja, kakor Gumpoldskirchen;

5. da so drože vrste »Maribor« glivice, ki imajo že zdaj večekstraktne ostanka po odbitku sladkorja in neshlapljivih kislin, kakor Gumpoldskirchen, ker je 1,80 več kakor 1,72;

6. da bo ta razlika po popolnem prevzetju sladkorja še ugodnejša pri vrsti Maribor, ker bo tedaj 1,85 proti 1,72.

Torej je ravnatelj Žmavc dokazal s svojimi poskusi:

1. da nikakor ne gre prepustiti nekaterokrat vrenje drožem, ki se nahajajo v moštu;

2. da prevre vrsta Gumpoldskirchen, ki je trenirana na žveplenasto kislino, močnikoro popolnoma, ampak tudi nezadostno, če se jej da slabo hrano;

3. da nadkriljuje vrsta Maribor vrsto Gumpoldskirchen glede množine alkohola, ekstrakta in ekstratovega ostanka, ki nastanejo iz enakih množin sladkorja;

4. ravno one pod točko 3. navedene razlike imajo veliki vpliv pri presoji vin iz golokemijskega vidika in bi prišel kdo prej v navzkriž z Codexom alimentarinum, ki bi rabil Gumpoldskirchen, kakor oni, ki rabi Maribor in

5. da obstojajo fiziološke razlike pri kvasnicah. Zato goji vsak zavod svojo pasmo, ker izkušnja mu pravi, da je ta pasma ob danih razmerah najboljša.

Naj sedaj še povem, kako misli o tej stvari ravnateljstvo drž. kmet. kem. bakteriološkega in serološkega zavoda v Ljubljani, ki je priposlalo mojemu zavodu v vednost svoj za »Kmetovalca« namenjen odgovor na Žmavčev članek nastopne vsebine.

Žmavčev članek pove malo o uporabi čistorejenih vinskih kvasnic ali, kakor jim pravimo mi, »samočistih vinskih droži« za pripravljanje vina in sadjevca. Zato pa devlje v nič takozvane »mariborske in ljubljanske vinske kvasnice«.

Zgoraj citirani članek se torej poglavito obrača proti »mariborskim in ljubljanskim kvasnicam ali samočistim vinskih drožem«. Avtor pravi doslovno o njih: »Pisec tega članka je domneval že vsa zadnja leta, da mariborske in ljubljanske vinske kvasnice, ker predstavljajo stare proizvode (kulture), najbrž niso več res čiste, ali pa so oslabele (degenerirale) v taki meri, da jih ne moremo splošno priporočati, niti ne s pridom uporabljati. Preizkusi, ki so se napravili lani na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru z vinskimi kvasnicami »Črešnjevci« (ta pasma izvira namreč iz nekega vinograda v Črešnjevcih pri Radgoni) od kmetijsko-kemijskega zavoda, so mu dali prav in se bodo nadaljevali.« Tako pravi avtor v citiranem članku, dasi takozvani »ljubljanjski vinski kvasnice« do predzadnjih dni, ko so mu bile predložene po njegovem posredovalcu v resnici, toda še živi kulturi, še nikdar videli. Torej je avtorju zadostoval en sam poizkus z »mariborskimi vinskimi kvasnicami«, ki je bil, kar nam bo priznal vsak količkar na mikroskopskem polju verziran večak, zelo pomanjkljiv, da je uničujoče obsodil tudi samočiste vinske droži (kvasnice), ki jih oddaja naš zavod vinogradnikom in sadjarjem.

Zdaj pa čujmo, kaj pravi o »ljubljanjskih vinskih kvasnicah« naš vinarski strokovnjak ravnatelj Skalicky z Grma pri Novem mestu: Čiste drože, ki smo jih prejeli od Vašega zavoda, smo razmnožili in rabili pri vseh naših moštih (166 hl). Uspeh je bil jako dober osobito pretečeno leto, ko je grozdje gnilo. Delali smo tudi zanimive poskuse, na pr. vino iz gnilega in zdravega grozdja vrsta burgundec, ki je oboje, torej tudi gnilo, dalo izvrstno kvaliteto. Navadno vino iz gnilega grozdja pripravljeno s čistimi drožami smo prej in bolje prodali kot iz zdravega.

Vsa naša vina so čistega okusa, stanovitna in se lepo čistijo, tako, da je tu dober uspeh čistih drož očitno.

In še en primer o izkustvih z »ljubljanjskimi vinskimi kvasnicami«. Gospod dr. Demeter Bleiweis, ki se v poslednjih letih intenzivno peča z vinogradništvom, nam piše med drugim sledeče:

»Eno pa sem opazoval vsa leta. Kar uporabljam samočiste droži, da je imelo vino zelo fin okus in prijeten aroma. To so ugotovili tudi drugi in to opazovanje je bilo posebno jasno napram sosedom, ki

imajo vinograde v isti legi in ki postopajo pri napravljanju vina prav enako kakor jaz, le da ne uporabljajo samočistih droži.«

Naj to zadoštuje v razčiščenju zadeve. Mislimo, da smo tako izbili dno neopravdani domnevi o slabi kakovosti in neuporabnosti »ljubljanjskih vinskih kvasnic« ter ob enem tudi razpršili gosto meglo nezaupanja, ki se je bila vlegla vsled citiranega članka na naše lepe vinske gorice.

Z zasnovanim načrtom o razmnoževanju in razdeljevanju tujih čistih vinskih kvasnic naj opravi gospod avtor citiranega članka sam kakor zna in ve. Samo paziti treba, da se samočiste vinske droži ne preobrazijo v neukih rokah v čisto rejene plesni na kvar kvalitete domačih proizvodov.

Iz tega se vidi, kako zelo kritičen je treba biti pri razlaganju uspehov svojih poizkusov.

Inž. Henrik Mohorčič.

Iz življenja in sveta.

Stari Dunaj.

Dunajčani ne morejo pozabiti, kaj je bilo njihovo mesto za časa monarhije. Ne smemo se čuditi, če si toliko Dunajčanov želi cesarja, generalov in raznih velikih parad, ki so bile nekoč tako pogoste in katerih so si prišli ogledat petični ljudje iz vseh dežel habsburškega cesarstva. Gotovo je, da so imeli Dunajčani več koristi od cesarskega dvora nego je imajo sedaj od republike. Ako bi šlo za same Dunajčane, bi jim nazadnje še privoščili cesarja in lepe parade, ali je bilo tako, da so Dunajčani bogateli na račun drugih dežel. Jugoslovanske dežele, Galicija in druge nemške pokrajine so bile hudo zanemarjene, v Dalmaciji so najboljše ceste zgradili Francozi, ki so vladali tam komaj dve leti. Dunaj je bil zelo vesel svojega razvoja, zato pa smo slišali z Dunaja grozovite besede: Le nič se ne upirajte, bodite pokorni in plačujte redno davke! Vsak prenapet obroč pa počni in tudi avstro-ogrska oblast je počila nepričakovano naglo. Danes Dunaj ne živi več od drugih dežel; celo avstrijske dežele so se ga prva leta po preobrtu odločno branile. Še danes nočejo dati kakšnih posebnih žrtve za čast in slavo nekdanje cesarske prestolnice.

Dunajčani so dovtpni in veseli ljudje, radi vidijo lepe uniforme, slavno znane so njihove procesije in zelo mnogo imajo penzionistov, ki še danes preiščujejo o »starih, dobrih časih«. Ta ki ljudje se seveda ne morejo živeti v nove razmere in zato tudi prav počasi opuščajajo prejšnje navade. Na Dunaju še vidiš na cesti črnožolte poštne vozove, ki se mirno vozijo poleg novih; napisov »K. u. k.« Hofliferant ali »K. u. k. Tabaktrafik« kar mrgoli. Dunajčana to ne vznemirja. Tudi vlada je dokaj širokosrčna. Tako na pr. še vedno imenuje nove Hofrate (dvorne svetnike), dasi dvorja že zdavnaj ni več. Po ulicah straši mnogo staroavstrijskih uniform; tudi mestna policija nosi stare uniforme.

Na Dunaju obstoji kakih 5 ali 6 monarhističnih strank, ki sicer nimajo zaslonbe v širokih ljudskih vrstah, katere zbirajo okoli sebe razne vpokojence in druge podobne ljudi, ki so uživali za časa cesarstva posebne pravice, pa se ne bodo mogli sprijazniti z novim časom, dokler jih ne pobere vsem ljudem pavlična smrt. Cesarjevi izdajajo svoje liste, kjer smešijo vladarje novih držav in pišejo tako, da izgleda, kakor da brez Habsburgov, njihovih grofov in generalov sploh ne more biti na svetu nič dobrega.

Nekateri republikanski listi so začeli z ozirom na monarhistično propagando objavljati nova razkritja o bivšem dunajskem dvoru. Tako lahko Dunajčani čitajo črno na belem, kako so visoki nadvojvode vsovali pri nadvojvodinjah in princezinjah in druge podobne reči, o katerih poprej dunajsko uho ni slišalo. Seveda vse to ni nič novega. V inozemstvu so vedeli že davno poprej, kako se je odigrala takozvana »žaloigra« v May erlingu. Pri nas so govorili še do naj-novejšega časa, da cesarjevič Rudolf živi, dočim so v inozemstvu vedeli takoj, da je Rudolf ustrelil svojo ljubico in nato samega sebe. Šele danes izvejo do-

brodšni Dunajčani, da je bil avstrijski prestolonaslednik bolan na pameti in da je to bolezen podedoval od svoje matere. Cesarica Elizabeta je potekala iz rodu bavarskih Wittelsbachov; njen bratranec bavarski kralj Ludvik II. se je v samomorilnem namenu vtopil v Starnberskem jezeru, drugi bratranec je umrl v blaznosti; tudi pri Rudolfu so se že pojavljala znamenja bližajoče se duševne bolezni.

Dunajski penzionisti se sedaj pričkajo med seboj, ali so ta »razkritja« resnična ali ne, dunajske dame se spominjajo davnih parad, ko je ime princezinja zvenelo tako razkošno.... ah, in nihče ni mislil, da je tudi princezinja grešna Evina hči in da je Franc Jožef I. še kot osemdesetletni starček vsoval pri neki baronici...

O takih stvareh se še vedno govori po dunajskih kavarnah in ob nedeljah v predmestnih gostilnah, kamor zahajajo stari ljudje na izlet in plačujejo račune s stotisočaki... Dunajske »milostive« in njihove kuharice prežvekujejo polagoma te »razkrite« škandale, ki so s smrtjo visokih grešnikov že zdavnej poravnani, in postiljon na cesti vozi medtem »K. u. k. Post«. Tako ugaša cesarsko razdobje Dunaja; njegovi zadnji plameni vztrepetajo zdajpazdaj in zopet pojemo kakor ugašajoča petrolejka. Življenje pa gre neizprosno svojo novo pot in ni je moči, ki bi ga bila mogla zasukati na staro pot. Stari Dunaj je obsojen k izumiranju...

Zanimivosti.

„Ganljiv“ divjaški običaj.

Ljubezen ima svoj slovar, ki gotovo največ pove takrat, kadar med zaljubljenca nastane molk. Ena najbolj dražestnih ljubavnih rečenic je gotovo ta-le: »Kar snedel bi te od ljubezni!« A med našimi zaljubljenca menda nihče ne ve, da neka daljna zamorska plemena v Južni Ameriki ne govorijo samo tako, temveč tako tudi delajo. Pleme Kukumas smatra za svojo najlepšo šego, da pokojniku izkaže največjo čast s tem, da njegovo mrtvo telo priredi za slastno pojedino. Njihova vera pravi: Bolje je mrtvemu, da počiva v človeških želodcih kakor v hladni zemlji. Posebno »ganljiv« je ta običaj takrat, ako smrt zaljubljenca

ugrabi ljubico. Neutešni fant se vrže nanjo in jokaje trga z nje poedine kose, da s čim večjim apetitom dokaže svojo neizmerno ljubezen. Fant, ki sne celo truplo svoje mrtve ljubice, velja med plemenom Kukumas kot vzor ljubezni in stanovitnosti. Starci ga mladini priporočajo za vzgled. Pa recite, da niso upoštevanja vredne domače šege in navade!

Star denar.

Kakor smo poročali, je nedavno bruhal ognjenik Etna in povzročil veliko škodo. Pri razkopavanju, ki se vrši sedaj na opustošenih krajih, so našli dve posodi zlatnikov, ki izvirajo še iz časov pred Kristusom. Vrednost tega denarja, ki je kovan iz čistega zlata, cenijo na več milijonov lir.

Obisknja

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Za kratek čas.

A Kmet Jože: Zakaj nas Bog tako tepe letos z dežjem? Kaj smo zagrešili?

Tone: Bog nas »štrafuje« zaradi liberalcev in demokratov, ki živijo med nami.

Miha: Grešili smo, ker smo volili klerikale. Duhovščina je najsvetejša Jezusovo ime in pa najsvetejši zakrament zlorabila ob volitvah. Zato hoče Bog z obilnim dežjem izprati ta madež, pa nas ob enem kaznovati in pokazati, da Mu ni ljubo, ako se zlorablja Njegovo sveto ime ob volitvah, ki so čisto posvetna zadeva.

J. c. in Tone: Bo že tako, žel!

B. (Po volitvah). Mica: No, Liza, zdaj bo pa kmalu boljše, ko je zmagal dr. Korošec. Kmalu bo vse bolj poceni. Liza (farovška kuharica): Viš, tako kmalu tudi sedaj še ne bo boljše. Viš, zato pa še dolgo ne bo dobro.

(Opazovalec): Liza že dobro ve, zakaj je tako govorila, saj ji gospod marsikaj pove. In naš gospod fajmošter so eden iz imenitnejših od kadra v klerikalnem taboru.

Stein-uh.

Mala oznanila.

Tri dvonadstropne hiše pod ugodnimi pogoji takoj na prodaj. Naslov: Krčevina 191. Glaser. 1424

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prve vrstne postrežba. Vjekoslav Gjarin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Prvovrstna čevljarska delavnica R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9, sprejema vse vrste naročil po meri in vsakovrstna čevljarska popravila. Cene zmerne. Postrežba selidna. 1118 30—11

Vrtna garniture ter posamezne komade, enako tudi druge pletene izdelke, potne košare itd., parfumerija, nogavice, bombaž in razno drobnino priporoča po konkurenčni ceni tvrdka I. Baloh. Grajski trg 3. 1184 10—9

Vi dobite poštni paket franco povsod: 1 fl. med. konjak, 1 hol. liker Levert, 1 Co-infreank liker, 1 Triple sec; vse skupaj samo za Din. 252.—Hmelak I. drug, Maribor, 1301

Dve meblovani sobi (ena z eno, druga z dvema postelja-ma) se oddata od 15. septembra. Naslov pove upravnistvu »Tabora«. 3—3

Ne pozabinaročnino!

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

Velika zaloga

cementa, traverz, železa in dr.

po ugodnih cenah. 2576

Pinter & Lenard, Maribor.

Naročam DNEVNIK „TABOR“

Ime:

poklic:

kraj:

pošta:

Priložite poštno položnico, da pošljem naročnino!

V, dne 1923.

lastnoročni podpis,

Prežrtaj, česar ne želiš!

Izreži in pošlji v odprti kuverti z 20 para znamko na naslov: „TABOR“, Maribor.

Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2595

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačovina, volнено blago, plevina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šošarič, Maribor

Aleksandrova cesta šte. 13. 2577

Mala oznanila.

Učitelj išče službo kot Instruktor. Ponudbe s pogoji pod "Počitnice" na upravo. 1422

Prodajalec za sladoled se takoj sprejme. Kacijanerjeva ulica 17, Vistan. 1419

Učenec z dobro šolsko nabrazbo se sprejme v specerijski trgovini H. Verstešek, Maribor, Frankopanova ulica št. 31. 1338 4-3

Prodajam gotov jopič in telovnik iz predvejnega blaga za 16 letnega fanta ter staro obuvalo po nizki ceni. Askerčeva ulica št. 3/1, nadstr., vrata 7. 1423

Velik štedilnik iz vlitiga železa na prodaj. Vprašati v Kadetnici pri g. Nasradinu. 1421

Temnoplava kamgarn obleka za gospode in cilindar se takoj proda. Meljska cesta 15, trgovina s papirjem. 1420

Najlepše srajce, kravate, klobuke, nogavice in ostalo modno blago dobite po ugodnih cenah v modni trgovini B. Veselinović & Komp., Maribor, Gospodarska ul. 26. 1382

Lovci!

Planinci!

Pristni tirolski lodni in nepremočitljivo blago za pelerine je došlo.

Franjo Majer, Maribor
Glavni trg 9. 1346

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger
Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Podpirajte slovenske tvrdke!

VABILO

na

subskripcijo delnic

Mariborske tiskarne d. d. v Mariboru.

Redni občni zbor dne 25. junija 1923 je sklenil zvišati delniško glavnico

od Din. 1,000.000— na Din. 1,250.000—

ter pooblastil upravni svet, izdati 5000 komadov novih delnic po Din. 50— nominale, glasečih se na ime, pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se pridrži pravica do nakupa ene nove delnice na štiri stare po kurzu Din. 75—.
2. Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 10 in 25 delnic.
3. Delnice participirajo na čistem dobičku podjetja od 1. julija t. l. dalje.
4. Kupnino je polno vplačati pri podpisu.
5. Rok za subskripcijo delnic se prične dne 15. julija t. l. in traja do vštetega 25. julija 1923.
6. Kot podpisovalnica fungira Slavenska banka d. d., podružnica v Mariboru in podružnica v Celju.
7. Repartitijo delnic si pridržuje upravni svet.

Maribor, v juniju 1923.

Upravni svet Mariborske tiskarne d. d.
v Mariboru.

Slavenska banka d. d., Zagreb**Podružnica Maribor,**

Aleksandrova cesta šte. 11

Delniška glavnica Din 50,000.000—

in rezerve preko Din 12,500.000—

Vloge čez Din 125,000.000—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien.

EKSPozITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencija: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.

Split: Jugoslavenska industrijska banka d. d.

Budapest: Balkan Bank r. t., Vaczi utca 35.

453

Izvršuje vsebančne posle najkulantneje

Sprejmejo se sposobni

zavarovalni potniki in akviziterji.

Ponudbe na upravo lista pod "Zavarovalnica".
1396 3-2

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami, emailirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robno. Na drobno 1386

TELEFON 171

„CROATIA“

TELEFON 171

**ZAVAROVALNA ZADRUGA V ZAGREBU
GLAVNO ZASTOPSTVO V MARIBORU**

Ustanovljena leta 1884

SLOVENSKA ULICA 2

Ustanovljena leta 1884

Sprejme pod najkulantnejšimi pogoji in po najmodernejših cenikih zavarovanje sledečih oddelkov: Zavarovanje proti požaru in vlomu, proti razbitju šip in zrcal. Zavarovanja proti telesnim nezgodam. Življensko zavarovanje vsake vrste. Zavarovanje proti toči. Transportno in valorno zavarovanje. Jamstvo.

3-2

Prospekti brezplačno na razpolago.

1368

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

